

Almere stad met toekomst

Een actueel perspectief op Almere nu en later

Almere stad met toekomst

Een actueel perspectief op Almere nu en later

ALMERE 2050	7	4 VIJF GEBIEDEN	61
1 INLEIDING	9	Volgorde van ontwikkelen	63
2 VOORTBOUWEN OP BEWEZEN KWALITEITEN	15	Ontwikkellocaties	63
Aangenaam wonen	16	De vijf gebieden	64
Meerkernig en groen	18	Eerste gebied: Stad die er al is	66
Duurzaam en innovatief	21	Tweede gebied: Centraal Almere	70
Gevarieerd en ondernemend	22	Derde gebied: Oosterwold	74
Samenvattend	23	Vierde gebied: Almere Pampus	78
3 ZES PIJLERS	25	Vijfde gebied: Baai van de MRA	82
Eerste pijler: Voldoende woningen en gevarieerde woonomgevingen	28	Almere stad van toekomst	86
Tweede pijler: Goed ondernemersklimaat met voorzieningen	36	5 ONTWIKKELING IN PERSPECTIEF	89
Derde pijler: Sterke en veerkrachtige samenleving	42	Bronnenmateriaal	96
Vierde pijler: Uitstekende bereikbaarheid	48	Colofon	96
Vijfde pijler: Hoogwaardige landschappen met allure	52		
Zesde pijler: Klimaatbestendig, energieneutraal en circulair	56		

ALMERE 2050

Almere viert haar 75e verjaardag en wordt nog steeds gezien als een stad met visie, durf en lef. Een stad waar zelforganisatie en verbeeldingskracht zeer goed voelbaar en zichtbaar zijn. Een stad die onverminderd een sterk en onderscheidend groen en blauw gekleurd stedelijk karakter heeft. Maar Almere is in 2050 ook één van de grootste, groenste en veiligste steden van Nederland. Almere over ruim dertig jaar is niet langer uitsluitend een woonstad. De stad is rijker en breder geworden in haar uitstraling, functies en mogelijkheden. De veerkracht van inwoners is versterkt. Mensen kunnen op een prettige en gezonde manier wonen, werken, elkaar ontmoeten en recreëren. Er is niet alleen met stenen gebouwd, maar ook aan sociale verbanden. Het heeft geleid tot een diverse, inclusieve en veerkrachtige stad, waar mensen naar elkaar omkijken en actief bijdragen aan de samenleving. Iedereen telt mee en krijgt kansen om het beste uit zichzelf te halen. Ondertussen zijn de aantrekkelijke kanten van de landschapsstad gebleven en waar mogelijk versterkt.

Het suburbane wonen in Almere is nog altijd van uitmuntende kwaliteit. In de nieuwe stadsdelen en in het centrum is deze vorm van wonen aangevuld met stedelijke of juist heel groene woonmilieus. Dankzij de IJmeerverbinding, het spoor en de weg is de bereikbaarheid naar de Metropoolregio Amsterdam, richting het Gooi/Utrecht én richting Lelystad/Zwolle uitstekend op orde. Mede hierdoor vormt Almere in 2050 een uniek en onderscheidend en betaalbaar woon- en leefmilieu binnen de Metropoolregio Amsterdam. De werkgelegenheid in de stad heeft een grote vlucht genomen. Bedrijvigheid is op veel meer plekken in de stad aanwezig. Van het centrumgebied tot in woningen en bedrijfsruimtes in wijken is een rijkgeschakeerd palet van grote en kleinere bedrijven waar te nemen. Er is ook meer woon- en leefruimte voor studenten, ouderen en hoger opgeleiden.

Een aantal sfeerontwerpen in dit document verbeelden de ingrediënten van dit perspectief.
Hier: Parken midden in de stad als aantrekkelijke plekken voor ontmoeting, ontspanning, sport en spel

Samen met de overheid zorgen al deze individuen, partijen en bedrijven ervoor dat Almere in 2050 een veilige, schone en prettige plek is om te leven.

Groen en water blijven naar de toekomst toe een elementair onderdeel van het DNA van Almere. De stad is trots op deze groene, duurzame erfenis. Een kwaliteit die ook als springplank dient naar een geactualiseerde versie van een groene en gezonde stad. Zo kunnen, met een mix van bestaande kwaliteiten én met nieuwe inzichten en toevoegingen, de uitdagingen van morgen het hoofd geboden worden. Groen en water vormen een bewezen en vertrouwde basis voor de snel veranderende leefomgeving van mens, plant en dier. Een leefomgeving die steeds meer onder druk komt te staan door de gevolgen van klimaatverandering. De aanwezige stadsnatuur biedt gelukkig oplossingen voor die klimaatverandering en het verlies van biodiversiteit. Diezelfde natuur biedt eveneens kansen voor hergebruik en circulariteit. Groen in verschillende verschijningsvormen draagt bij aan het welzijn en de gezondheid van de inwoners van Almere en vormt de kern van haar imago. In Almere lopen landschap en stad in verschillende gradaties en met verschillende thematische accenten naadloos in elkaar over. Het groen en het water worden volop gebruikt door inwoners en bezoekers. De stad loopt voorop op het gebied van duurzaamheid. Dat is te zien in het straatbeeld; in duurzaam ontwikkelde stadswijken, bij natuurinclusieve bouw en in het centrum, waar veel ruimte voor innovatieve en circulaire bedrijvigheid is. De groene kwaliteiten van Almere manifesteren zich ook in 2050 onverminderd in het omliggende landschap en vice versa. Tussen de groene kwaliteiten op grotere, regionale schaal en Almere is een duidelijke relationele band blijven bestaan. Die is, waar dat mogelijk was, ook verder versterkt. De wisselwerking tussen stad en de

kwaliteiten van het omringende landschap zijn ook sturend en bepalend geweest bij de uitwerking van de plannen voor en de profilering van nieuwe gebieden als Almere Pampus en de Baai van de MRA.

In het huidige, maar ook in het toekomstige Almere máken mensen daadwerkelijk de stad. Almeerders die initiatieven nemen krijgen, waar dat mogelijk is, volop de ruimte en ondersteuning. Almere heeft zo in 2050 verder vorm gekregen door veel initiatieven van bewoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en collectieven. Samenwerking, betrokkenheid en eigenaarschap dragen bij aan een gevarieerde stad met een eigen karakter. Zo bevestigt Almere onverminderd haar positie als bakermat van zelfbouw op grote schaal. Dit alles tekent nadrukkelijk de contouren van deze stad met toekomst en kleurt de bevolking. Tijdens de stadsgesprekken in de aanloop naar dit document verwoordde iemand die gedachte en het gevoel treffend: “Je kunt Almere altijd een nieuwe kans geven. Misschien past de stad nu niet bij je, maar over vijf of vijftien jaar wel. De stad ontwikkelt zich zo snel. Ook als je er nu niet woont of werkt blijft het altijd de moeite waard om die ontwikkelingen in de gaten te houden.”

Almere is gebouwd op idealen en zet die traditie voort. Gebouwd als Nederlandse interpretatie van het ideaal van de Garden City zorgt Almere voor een groene en gezonde leefomgeving. De stad blijft zich ook naar de toekomst toe steeds verder ontwikkelen als economische, ecologische en sociaal duurzame stad. De ‘Almere Principles’ vormen daar sinds 2009 een welkome leidraad voor. Al met al is Almere in 2050 een onverminderd jonge en dynamische stad met een missie die bestand is tegen veranderingen, die veerkrachtig is en die zichzelf door de jaren heen steeds weer heeft weten te vernieuwen; en dat zeker ook zal blijven doen. De stad kent haar afkomst en haar doelen: Almere is klaar voor de toekomst.

1 INLEIDING

Almere, vijftig jaar geleden op de tekentafel bedacht als een nieuwe stad in een nog lege polder; als welkom antwoord op de toenmalige woningnood. Almere is inmiddels een grote, diverse en bloeiende stad met ruim 215.000 inwoners. Een stad die overtuigende en vaak geroemde suburbane kwaliteiten bezit. Almere staat voor een succesvolle verwevenheid van groen en stedelijkheid, met een waaier aan verschillende woonmilieus daaraan toegevoegd. Er wordt gewoond, gewerkt en geleerd. Almere is een stad waar volop wordt geleefd en die ook vertier te bieden heeft met het aanbod van bioscopen, (buiten)theater en andere instellingen. Tevens beschikt het over een onvolprezen, gescheiden verkeerssysteem met vrij liggende busbanen en veel fietspaden. Het is een groene stad waar parken, bosgebieden en water altijd om de hoek liggen; net als de mogelijkheden voor buitenrecreatie en sporten.

Almere is een stad met ruimte om te leven, te groeien en om plannen te maken.

Geloof in kansen en ideeën

Die ruimte nemen de inwoners maar al te graag. Ruim 215.000 Almeerders kunnen daarvan getuigen. Het zijn bewoners die de stad waarderen, er zich thuis voelen én die de stad maken. Hun diversiteit en verscheidenheid dragen bovendien bij aan de veelkleurigheid van deze stad. Daarbij beperkt het maken en inkleuren zich niet tot één moment. Het vindt immers elke dag opnieuw plaats. Elke dag ontstaan nieuwe ideeën, inzichten en plannen. Daardoor is en blijft Almere een groeiende en dynamische stad die veel perspectief heeft; een stad met toekomst. Almere verandert en ontwikkelt zich zelfverzekerd en met lef op basis van een voortdurende wens tot vernieuwen. Hier ontwikkelt zich een initiatiefrijke samenleving vanuit een enorm potentieel aan geloof in kansen en ideeën. Die kleurrijke en ondernemende houding, gecombineerd met een toekomstgerichte ambitie, onderscheiden Almere in veel opzichten van veel andere grotere steden in Nederland. Het is een elementair karakter dat van grote waarde is en leidend zal zijn bij de komende stappen in de verdere ontwikkeling van de stad.

Voor het grijpen

Want die ontwikkeling stopt natuurlijk nooit; niet bij Almere, niet bij andere steden. Maar bij Almere is de verdere ontwikkeling bij uitstek uitdagend te noemen. De stad heeft immers nog steeds veel ruimte en speelt op verschillende terreinen een belangrijke rol in de regio. Er liggen duidelijke opgaven en kansen voor het grijpen. Zo is er ook nu, net als ten tijde van het ontstaan van de stad, weer sprake van een nationale en regionale woningnood. En hoewel de context van de woningmarkt nu anders is, kan Almere wederom een bijdrage leveren aan het oplossen van de woningbehoefte van velen. Maar de kansen en opgaven zijn nu breder en gevarieerder dan ruim veertig jaar geleden.

Achter de vele kwaliteiten van Almere gaan eveneens een aantal kwetsbaarheden op sociaal-maatschappelijk niveau schuil. Bijvoorbeeld bij kansengelijkheid in het onderwijs of armoede. Veel sterker dan voorheen gaat daarom aandacht uit naar wensen en behoeftes van de Almeerders. Ongedacht of ze er al sinds 1976 wonen, kortgeleden naartoe verhuisd zijn of van plan zijn dat te gaan doen. Iedereen heeft verwachtingen en gedachten over de vorm, invulling en kwaliteiten die het leven in deze stad nog beter, aangener en gevarieerder kunnen maken.

‘Almere, stad met toekomst’ schetst op welke wijze Almere zich op gezonde wijze verder kan ontwikkelen. Een stapsgewijs proces waarbij bestaande kwaliteiten worden gekoesterd en nieuwe worden toegevoegd.

Verder op RRAAM en Almere 2.0

Dit perspectief op de verdere ontwikkeling van Almere is niet volledig nieuw. De ‘Almere Principles’ vormen nog altijd een belangrijke basis, evenals actuele beleidskaders van de gemeente Almere. Bovendien sluit het aan bij de eerdere visie zoals verwoord in de ‘Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer’ en de ‘Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0’ uit 2013. Veel ambities en uitgangspunten, zoals die destijds zijn verwoord, zijn nog altijd waardevol en accuraat. In de rijksstructuurvisie wordt het toekomstperspectief van de stad als volgt geformuleerd: ‘Almere is een westelijk georiënteerde stad met circa 60.000 nieuwe woningen ten opzichte van 2010 en een forse groei van het aantal arbeidsplaatsen. Almere is volwaardig onderdeel van het regionale mobiliteitsnetwerk van de Noordvleugel. De IJmeerverbinding, een regionaal metroachtig systeem dat loopt tussen het centrum van Almere (via Pampus en IJburg) en Amsterdam Zuid, is hierbij de stip op de horizon, gekoppeld aan de ontwikkeling van Pampus’.

“We blijven natuurlijk de tuin van deze metropool. Met daarbij een spannende variëteit aan woonmilieus, verschillende wijken en een levendige mix aan woonvormen. Het principe van proef- en speeltuin van de metropool mogen we best nog sterker uitdragen. Dat we in Almere ook een beetje gek mogen zijn en nieuwe, ongewone dingen uitproberen; dat lijkt me fantastisch!”

(Citaat uit Post uit de Stad)

Nieuw perspectief

Er is een aantal duidelijke redenen te benoemen waarom nu een actueel perspectief voor Almere is opgesteld.

- Er is woningnood in Almere en in de Metropoolregio Amsterdam. Daarom gaat Almere tempo maken en zal een groot aantal woningen gerealiseerd worden. Van 2020 tot 2030 wordt ingezet op een kwalitatieve impuls in de stad die er al is. Ook worden nieuwbouwggebieden, die op dit moment in aanbouw zijn, afgerond. Verder wordt een eerste stap gezet in het verdichten van het centrum van Almere. In totaal gaat dat om bijna 25.000 woningen, zoals ook staat beschreven in de 'Woonvisie Almere'. In de daaropvolgende periode kan Almere doorgroeien met nog eens 35.000 tot 60.000 woningen. Het merendeel daarvan is voorzien in Oosterwold, rondom het centrum en in Pampus.
- Er is behoefte aan een impuls voor het ondernemersklimaat en de voorzieningen. Almere heeft op dit moment de laagste score van de hele noordelijke Randstad in de verhouding tussen arbeidsplaatsen en woningen. Ook het voorzieningenniveau is niet op het peil dat verwacht mag worden bij een stad met meer dan 200.000 inwoners; laat staan bij een stad die kan doorgroeien naar 350.000 à 400.000 inwoners. Toegang tot voorzieningen en voldoende werkgelegenheid binnen een acceptabele reistijd bepalen in hoge mate het levensgeluk van mensen. Daarom wordt het economisch vestigingsklimaat van Almere versterkt en wordt fors ingezet op een hoger voorzieningenniveau.

- Er is veel meer dan in het verleden aandacht nodig voor de stad die er al is. Dus voor mensen die nu al in Almere wonen en voor bestaande wijken. Want te veel Almeerders zitten in een te afhankelijke positie. Er is sprake van een kwetsbare economie, een woningmarkt die uit balans is en voorzieningen sluiten niet altijd aan op de samenleving. Dit geldt, bijvoorbeeld, voor een steeds groter wordende groep ouderen in Almere. De behoeftes van mensen op het vlak van wonen en voorzieningen veranderen met het verloop van de tijd. Naar gelang de levensfase waarin iemand zich bevindt verschillen de behoeftes op die punten. Het voortdurend inspelen op veranderende behoeftes en wensen is daarom wenselijk. Ook zijn er aandachtspunten op het vlak van welzijn en gezondheid. De Almeerse bevolking scoort lager dan gemiddeld op het vlak van welzijnsbeleving én er is sprake van kansen-ongelijkheid in het onderwijs, een dalende onderwijskwaliteit en een complexe problematiek onder groepen jongeren. Daarnaast is er meer aandacht nodig voor het beheer en onderhoud van de stad. De stad is in de eerste decennia van haar bestaan snel gegroeid en verschillende wijken zijn in die periode kort na elkaar gebouwd. Veel woningen en openbare ruimte zijn daardoor min of meer gelijktijdig aan groot onderhoud toe. Een zich gezond ontwikkelend Almere is alleen mogelijk als het de huidige inwoners goed gaat en de leefomgeving in de wijken kwalitatief op orde is, tegemoetkomend aan wensen en behoeften.

Voortbouwen op het gedachtegoed van RRAAM en Almere 2.0

Context

- De huidige infrastructuur nadert de grenzen van haar capaciteit. Zonder ingrijpen zullen de netwerken in Almere én die richting Amsterdam vanaf 2030 langzaamaan vastlopen. Daarom wordt ingezet op het uitbreiden van het regionale netwerk, het goed vormgeven van de bereikbaarheid van nieuwe stadsdelen in Almere en op het uitbreiden van het gebied in het centrum waar de auto minder zichtbaar is.
- Een van de meest kenmerkende en onderscheidende kwaliteiten van de stad Almere is de nabijheid van groen en water. Het is een element dat enorm gewaardeerd wordt door de bewoners. Deze kwaliteit zal ook in de toekomst, wanneer Almere verder groeit, gekoesterd en gehandhaafd worden. Er zijn daartoe investeringen nodig in het huidige groen en de groenstructuur wordt voortgezet in de nieuwe stadsdelen. Tevens wordt de stad meer verbonden met de grootse landschappen van het IJmeer/Markermeer, het Gooimeer en de Oostvaardersplassen.
- De steeds urgenter wordende vraagstukken rond energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit en voedselproductie vragen om een steviger aanpak dan in het verleden werd voorzien. Een uitgesproken visie op deze onderwerpen, met een doorvertaling naar een aanpak, is onontbeerlijk bij het verwezenlijken van een gezonde samenleving.

Dit 'Almere, stad met toekomst' geeft richting aan de verdere ontwikkeling van de stad, vanuit de stad zoals die er nu is. Hierin worden de ontwikkelingslijnen van Almere gedurende de komende dertig jaar nader toegelicht. Veel aspecten en elementen die het huidige Almere tekenen worden voortgezet, versterkt of als springplank naar nieuwe opgaven gebruikt. De gedachte- en visievorming van een toekomstig Almere in 2050 is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met aanpalende trajecten zoals de 'MRA Verstedelijkingsstrategie' en het programma 'Samen Bouwen aan Bereikbaarheid'. Het biedt daarmee een uitstekende basis om met de samenwerkende overheden tot nieuwe afspraken te komen voor de realisatie van 'Almere, stad met toekomst'.

Leeswijzer

Na deze inleiding wordt ingegaan op het volgende:

Hoofdstuk 1 presenteert de aanleiding voor het actualiseren van het 'Handelingsperspectief Oostflank MRA' en het hieruit voortvloeiende 'Almere, stad met toekomst'.

In hoofdstuk 2 worden de bewezen kwaliteiten van de huidige stad benoemd en vervolgens verbonden aan de zoektocht hoe te komen tot een actueel perspectief.

Hoofdstuk 3 beschrijft, aan de hand van zes pijlers, de urgente opgaven bij de verdere ontwikkeling van Almere. Deze pijlers zijn daarmee zowel aandachtspunten als doelstellingen die de stad tezamen nog beter, aangenamer en completer kunnen maken. In hoofdstuk 4 komen de kwaliteiten van Almere én de urgente opgaven waar de stad voor staat samen in een gebiedsgerichte, integrale aanpak die verdeeld is over vijf gebieden.

In hoofdstuk 5 staat de verantwoording voor de wijze waarop dit document tot stand gekomen is én hoe het zich verhoudt tot gerelateerde trajecten.

2 VOORTBOUWEN OP BEWEZEN KWALITEITEN

Almere is het product van een weldoordacht plan. Of beter, de stad is het resultaat van een serie achtereenvolgende plannen, visies, rapporten en ontwerpen. Het in 1970 verschenen rapport 'Verkenningen omtrent de ontwikkeling van de nieuwe stad Almere in Flevoland' wordt algemeen beschouwd als de start van een ontwikkelingsproces dat voortduurt tot op de dag van vandaag. Op de maagdelijke gronden van een nieuwe polder groeide stapsgewijs een zo ideaal mogelijke stad. Vanaf de komst van de eerste bewoners in 1976 is Almere gegroeid tot de ruim 215.000 mensen die er nu wonen. Almere bereikte zo in de eerste 45 jaar van haar bestaan mijlpalen waar andere steden soms honderden jaren voor nodig hadden. De stad van professionals, die achter de tekentafel bepaalden hoe de stad er uit moest zien, is gedurende die periode geleidelijk ingevuld voor een stad die vorm en inhoud krijgt door de mensen die er wonen en werken. Almere is zo een dynamische en vooruitstrevende stad gebleven, maar ook steeds meer geworden. Dit mede dankzij de durf, lef, zelforganisatie én verbeeldingskracht van de Almeerder. Bij de verdere ontwikkeling van de stad worden de bewezen kwaliteiten - waarin het gebruik door en het leven van bewoners en gebruikers centraal staat - gekoesterd en versterkt.

Aangenaam wonen

*“Drukke kun je opzoeken,
rust vinden is lastiger.*

*Almere is een plek waar dat
echt eenvoudiger gaat.”*

(Citaat uit Post uit de Stad)

Almere is van meet af aan een plek waar mensen uit alle windstreken zich graag vestigen. Dat leidt tot een grote verscheidenheid aan bewoners die de geplande stad op een vaak verrassende wijze inkleuren. Achter de vele voordeuren wonen jonge gezinnen, pioniers, gelukzoekers en ondernemers die in Almere zijn opgegroeid of naar Almere zijn gekomen om een stap vooruit te maken. De stad biedt daartoe de ruimte en inspireert op vele manieren.

Zo werd de bedachte groene stad ook een daadwerkelijk groene stad waar het fijn wonen is, waar kinderen veilig kunnen opgroeien, waar een inclusieve en diverse samenleving is ontstaan en waar er voor velen een betaalbare woning met een tuin te vinden is.

In de ruim veertig jaar van haar bestaan is Almere een onverminderd jonge stad gebleven; een dynamische stad die zich nog steeds ontwikkelt en doelen nastreeft. De trots van de oorspronkelijk ontwerpers is in toenemende mate de trots van de mensen die er leven.

Een rijke schakering aan aangename Almeerse woonmilieus

Meerkernig en groen

De ontwikkeling van Almere is in belangrijke mate gevoed door idealen en een geloof in maakbaarheid. Een van de meest waardevolle en sturende idealen is dat van de *Garden City* of tuinstad. Met zijn invloedrijke publicatie '*Garden Cities of To-Morrow*' uit 1898 inspireerde de Engelse stedenbouwkundige Ebenezer Howard vele generaties stedenbouwkundig ontwerpers, waaronder ook de ontwerpers van de nieuwe stad Almere. Op basis van dit gedachtengoed werd Almere als polycentrische stad aangelegd: een stad met meerdere kernen in een groenblauw casco. Vanuit die basisgedachte is Almere in de loop der jaren uitgegroeid tot een moderne stad met verschillende stadsdelen die gelegen zijn in een landschappelijk raamwerk van bossen, parken, natuur, akkers en water. Elk stadsdeel heeft daarbij haar eigen kenmerkende kwaliteiten en een unieke ligging in het landschap. Elk stadsdeel beschikt bovendien over voorzieningen als scholen, zorgcentra en winkels. De verschillende kernen zijn met elkaar verbonden door een hoogwaardig netwerk van wegen, vrij liggende busbanen en fietspaden.

Het groene en meerkernige Almere is, als gevolg van een succesvolle interpretatie van de idealen van Howard, uitgegroeid tot een veelzijdige stad met een grote verscheidenheid en dichtheid aan aangename, groene plekken. Het is een vorm van suburbane stedelijkheid - met een afwisseling van groen en bebouwing, van landschappelijke kwaliteiten en stedelijke momenten - die door zowel Almeerders als bezoekers enorm gewaardeerd wordt.

Een groenblauw casco tussen en in alle woonwijken dat gebruikswaarde biedt voor alle bewoners en gebruikers van de stad

Duurzaamheid en Innovatie zijn onderdeel van het DNA van Almere: van zelfbouw, duurzaam bouwen, collectieven, klimaatadaptatie tot circulariteit

Duurzaam en innovatief

Naast de vernieuwende stedelijke structuur is Almere ook op andere terreinen innovatief geweest of is dat nog steeds. Voorbeelden daarvan zijn de grootschalige aanleg van stadsverwarming, het omleiden van autoverkeer rond woonwijken, de aanleg van zes treinstations en de aanleg van vrije busbanen om het gebruik van openbaar vervoer te stimuleren. Maar ook de aanleg en het in stand houden van zogenaamde 'groene vingers' bij de stadsaanleg is een innovatief element. Dankzij dit ruimtelijke principe loopt het omliggende landschap tot ver in de stad door. Gecombineerd met stadsstranden in elk stadsdeel en de vele vaar- en fietsroutes zijn stad en natuur op ongekende manier met elkaar verbonden. Zo ontstond een groene stad nog ver voordat de discussie erover en de noodzaak ervan de laatste jaren steeds duidelijker werden. De innovatieve en duurzame grondgedachte van groen Almere zorgt er nu voor dat de lucht er schoon is, de mogelijkheden tot recreatie en natuurbeleving optimaal zijn en de geluidhinder door verkeer beperkt is.

Tegen deze groene achtergrond kan de stad nu bovendien verder innoveren door woningen duurzaam te isoleren en stroom duurzaam te laten opwekken. De stad biedt ook op andere gebieden onverminderd ruimte en kansen voor experimenten. Daarvan getuigen, bijvoorbeeld, de verschillende Bouwexpo's en de grootschalige zelfbouw in Almere Poort en Oosterwold. Maar ook het Upcyclecentrum in Almere Haven en de wereldduinbouw-tentoonstelling 'Floriade Expo 2022' die transformeert tot groene stadswijk dragen bij aan de duurzame en innovatieve uitstraling van Almere.

Gevarieerd en ondernemend

In vergelijking met veel andere nieuwe steden is Almere relatief snel uitgegroeid tot een diverse, inclusieve samenleving die rijk is aan inwoners met verschillende achtergronden en die afkomstig zijn uit meerdere culturen. Een stad, bovendien, waar de menselijke maat en zelforganisatie de boventoon voeren. In het huidige Almere wordt door velen intensief samengewerkt, zijn opvallend veel vrijwilligers actief en krijgt iedereen de ruimte die hij/zij nodig heeft. De stad is daarmee niet alleen door haar leeftijd jong. Ook door de sociale structuren en de onverminderd actieve pioniersgeest blijft de stad een jonge, dynamische uitstraling houden.

Almeeders geven vorm en kleur aan de stad door allerlei initiatieven en ondernemingen

Samenvattend

De nieuwe stad Almere is een geplande stad die gebaseerd is op idealen en visies. Die hebben gezorgd voor een unieke, duurzame en aangename stad waar mensen graag wonen. Almere heeft kwaliteiten die haar onderscheiden van veel andere steden. De ruime opzet, de suburbane woonkwaliteit en het unieke verkeersstelsel zijn slechts enkele voorbeelden. In sommige aspecten – zoals die van groene, leefbare stad – heeft Almere zelfs een voorsprong op veel andere steden. Bovenal worden deze kwaliteiten hogelijk gewaardeerd en verder gebracht door de inwoners en ondernemers zelf. De oorspronkelijke idealen hebben zo in de loop der jaren steeds weer een vervolg gekregen met innovaties en nieuwe ontwikkelingen. Gebundeld bieden ze zowel een springplank naar, als een uitnodiging voor, verder denken en werken aan een toekomstige stad. Zo zullen bij de verdere ontwikkeling de unieke kwaliteiten van Almere behouden en zelfs versterkt worden voor toekomstige generaties.

3 ZES PIJLERS

Als een jongvolwassen stad staat Almere bepaald niet stil en heeft het de blik naar de toekomst gericht. Vanuit de alom gewaardeerde kwaliteiten wordt nagedacht over en gewerkt aan vervolgstappen die de stad nog beter, aangenamer en completer kunnen maken. De stad is volop in beweging en is bezig met grote en urgente opgaven. Maar er is ook een nadrukkelijk oog voor verbeterpunten en kwetsbaarheden bij de verdere ontwikkeling en de contouren van de stad op de langere termijn. De belangrijkste daarvan zijn, in willekeurige volgorde, de blijvend grote behoefte aan woningen in Almere en breder binnen de Metropoolregio Amsterdam; het op de groei van de stad achterblijvend aantal arbeidsplaatsen en voorzieningen; de sociaaleconomische kwetsbaarheid van stad en inwoners; de bereikbaarheid van de stad via weg en spoor die geleidelijk weer meer onder druk komt te staan; het groeiende belang van en aandacht voor het landschap en de ecologie én de nieuwe uitdagingen voor Almere op het gebied van duurzame energie, klimaatadaptatie en circulariteit.

Deze urgente opgaven zijn vervat in zes pijlers die de basis vormen van 'Almere, stad met toekomst'. De pijlers vormen het start- en uitgangspunt voor de ontwikkelingen die de komende tien jaar worden ingezet. De pijlers zijn daarmee zowel aandachtspunten als doelstellingen.

DE ZES PIJLERS

**Volgende woningen
en gevarieerde
woonomgevingen**

**Goed ondernemersklimaat
met voorzieningen**

**Sterke en
veerkrachtige
samenleving**

**Uitstekende
bereikbaarheid**

**Hoogwaardige
landschappen
met allure**

**Klimaatbestendig,
energieneutraal
en circulair**

Eerste pijler:

Voldoende woningen en gevarieerde woonomgevingen

Er is een grote woningbehoefte in Almere en in de Metropoolregio Amsterdam. Daarom gaat Almere tempo maken en zal een groot aantal woningen gerealiseerd worden. Van 2020 tot 2030 wordt ingezet op een kwalitatieve impuls in de stad die er al is, worden nieuwbouwgebieden die op dit moment in aanbouw zijn afgerond en wordt een eerste stap gezet in het verdichten van het centrum. In totaal gaat dat om bijna 25.000 woningen, zoals ook staat beschreven in de 'Woonvisie Almere'. In de daaropvolgende periode kan Almere doorgroeien met nog eens 35.000 tot 60.000 woningen. Het merendeel daarvan is voorzien in Oosterwold, Almere Centraal en Pampus.

***“Almere Centrum moet je stevig verdichten.
Daar moeten en kunnen veel meer woningen bij.
Ik denk dan vooral aan kleinere appartementen
voor studenten, starters en senioren.
Groepen waar de vraag naar passende
woonruimte heel dringend is. Dat juist zij ook
een stedelijke levensstijl hebben,
die zich deels buiten de deur afspeelt,
is een interessante bijkomstigheid.”***

(Citaat uit Post uit de Stad)

Kiezen voor kwaliteit

Almere ontwikkelt zich verder als groene stad waar wonen voor alle bevolkingsgroepen bereikbaar is. Een stad waar bovendien een grote diversiteit is aan woonvormen en soorten woningen. De suburbane kwaliteit die er al is wordt gekoesterd en blijft behouden. De bestaande kwaliteit wordt aangevuld met nieuwe typen woonmilieus. Dit betekent dat er woonruimte zal zijn voor verschillende groepen, variërend van jong tot oud, van rijk tot minder bedeeld; en voor zowel studenten, gezinnen, wonen met zorg, starters als doorstromers op de woningmarkt. Hiermee levert Almere een belangrijke bijdrage aan de woonbehoeften van haar eigen inwoners, die zo binnen de stad een volgende stap kunnen zetten. Maar het is ook bedoeld voor mensen in de regio die juist voor de kwaliteit van Almere kiezen. Mensen die, bijvoorbeeld, uit drukker stedelijke gebieden komen en een rustigere woonplek zoeken; maar de nabijheid van stedelijke dynamiek niet willen missen. Het onderliggende principe zal daarbij altijd zijn dat elk leefmilieu de gezondheid, inclusie en sociale samenhang bevordert én bijdraagt aan een evenwichtige bevolkingsopbouw.

Identiteit behouden of versterken

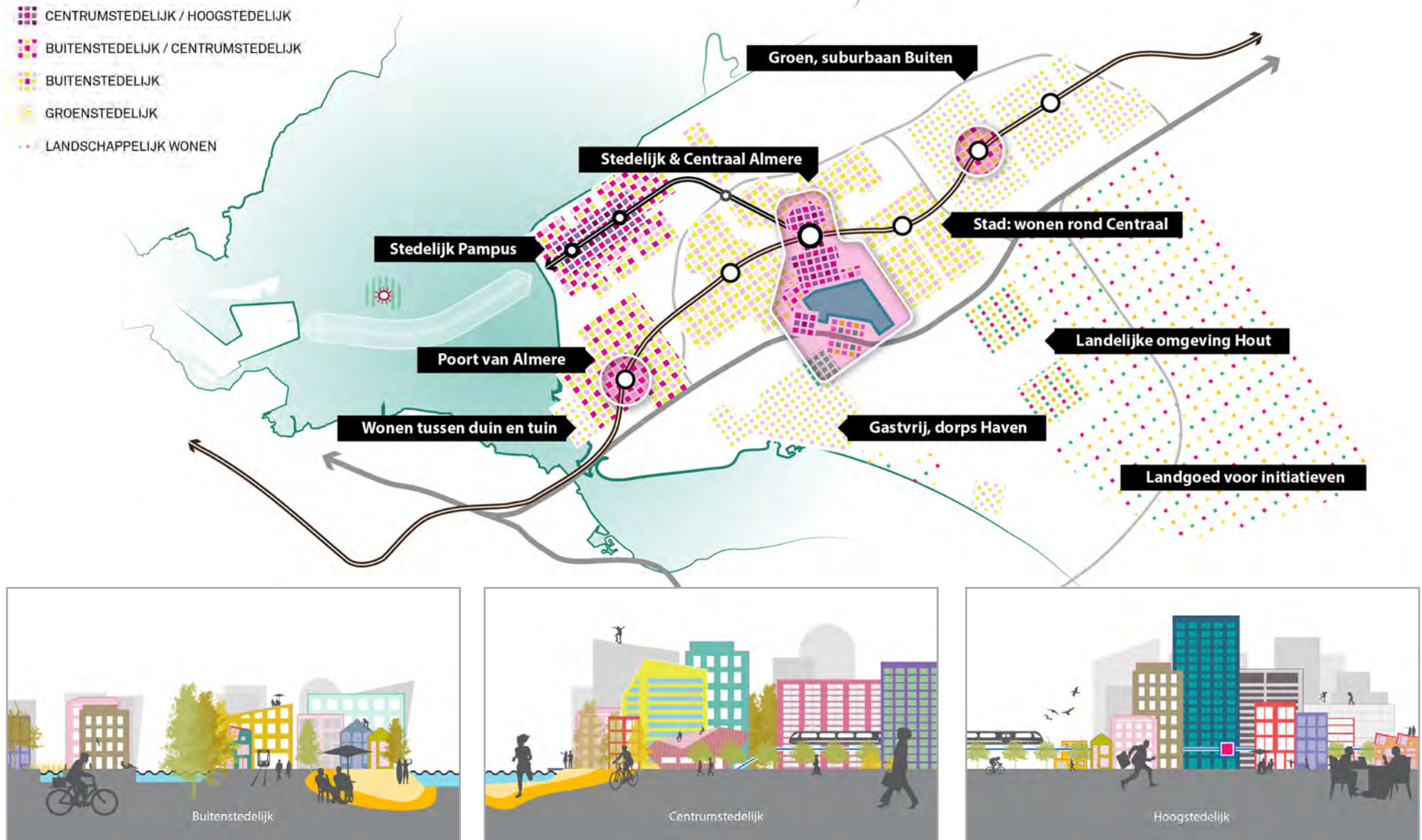
De eerste jaren wordt ingezet op een kwalitatieve impuls in de stad die er al is. Nieuwbouwgebieden die op dit moment in aanbouw zijn worden afgerond. De bestaande stadsdelen zullen hun eigen sfeer en identiteit behouden of die worden versterkt: een groen en suburbaan Almere Buiten; het gastvrije en dorpse Almere Haven; de landelijke omgeving van Almere Hout; het aan het strand grenzende Almere Poort; het centraal gelegen en op sommige plekken stedelijke Almere Stad.

In bestaande wijken zullen de komende decennia ook de nodige vernieuwingen plaatsvinden. Daarbij wordt zorgvuldig gekeken naar de (demografische) behoeften in een wijk die mogelijk leiden tot andere, gewijzigde wensen. Hier geldt nadrukkelijk het credo van goed luisteren naar de bestaande bewoners en zijn regionale doelstellingen op het gebied van woningbehoeften en -aantallen van minder groot belang. Bouwen voor en door de buurt is het uitgangspunt. Zo kunnen veel Almeerders blijven wonen op een manier en plek die vertrouwd is en passend is bij hun leefstijl en levensfase. Daarnaast worden nieuwbouwgebieden als Almere Poort, Almere Hout en Noorderplassen West afgerond. Tot slot vindt een eerste ronde van verdichting van het centrum plaats.

Impressie van de vijf type woonmilieus zoals ze op de kaart zijn weergegeven

Identiteiten behouden en nieuwe kwaliteiten toevoegen.

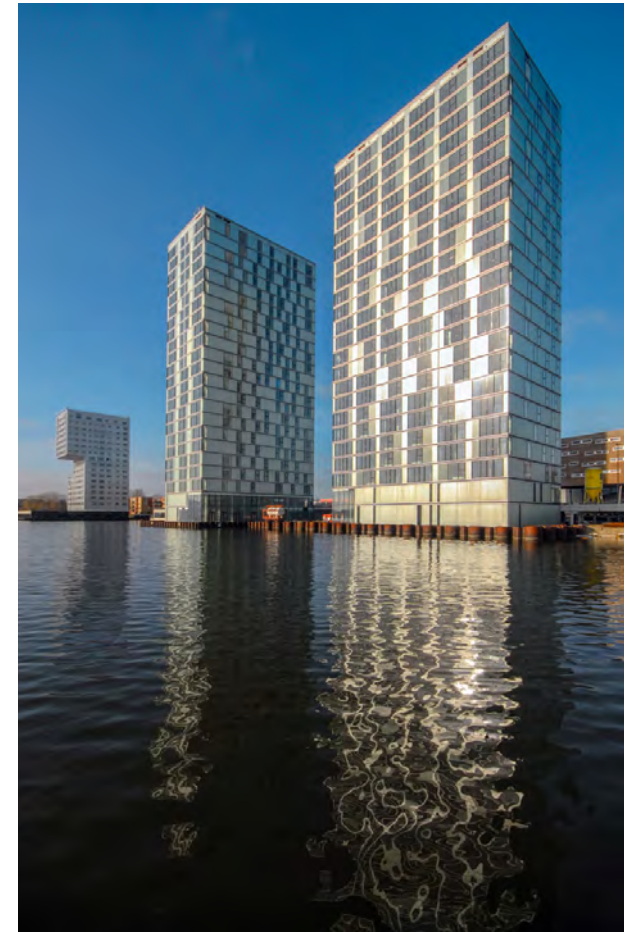
Nieuwe kwaliteiten

Bij de daaropvolgende stappen blijft de meerkernige opzet van Almere leidend. Nieuwe stadsdelen voegen nieuwe kwaliteiten toe.

- Oosterwold zal ook in de toekomst het meest landelijke en groene stadsdeel zijn waar initiatieven van bewoners en ondernemers leidend zijn. Het groene en duurzame karakter van de stad wordt hier bij uitstek ontwikkeld en stadslandbouw krijgt er veel ruimte. Waar andere delen van de stad op bepaalde plekken zullen verdichten, zal hier juist de grote, groene ruimtelijkheid gecombineerd worden met een aloude pioniersmentaliteit. Oosterwold groeit uit tot in totaal 15.000 woningen.
- Almere Centraal zal verder verdichten en vergroenen en groeien tot een kwalitatief hoogwaardig centrumgebied dat goed verbonden is met de regio. Dit stadsdeel zal overduidelijk het economische, sociale en culturele centrum van de stad vormen. Als een van de grote centrumgebieden in de regio én als multimodaal knooppunt (auto-, bus- en treinnetwerken) wordt dit een belangrijke factor in de versterking van de polycentrische metropoolregio. Aan dit relatief kleine gebied wordt hoogstedelijke kwaliteit toegevoegd met nog eens 7.200 tot 15.000 woningen.
- In Almere Pampus worden de landschappelijke kwaliteiten en de stedelijke kracht van Almere optimaal benut en ingezet om de unieke uitstraling en locatie verder te versterken. Almere Pampus gaat ruimte bieden aan unieke, hoogstedelijke woon- en werkmilieus die langs de kust en rondom de stations van de toekomstige IJmeerverbinding liggen. In de richting van de Noorderplassen liggen de meer suburbane gebieden.

De komst van de IJmeerverbinding geldt als een randvoorwaarde voor deze ontwikkeling. In dit nieuwe stadsdeel wordt verder ingezet op duurzame stadsontwikkeling, waarbij zowel het groen omarmt wordt als een uitzonderlijke link met het buitendijkse water ontstaat. Samenlevingsopbouw en inclusie worden vanaf het begin meegenomen in de planvorming. Almere Pampus zal, zowel voor Almere als voor de metropoolregio, van grote en onderscheidende waarde zijn. Er zullen 25.000 tot 35.000 woningen gebouwd worden.

Recente ontwikkelingen zijn een voorbode voor de toekomst. Er zal meer stedelijke diversiteit en variatie zijn: landelijk en groen in Oosterwold, stedelijk in Almere Centraal en Almere Pampus.

Woningbouwaantallen

Het perspectief op de toekomst van de stad biedt ruimte voor circa 60.000 tot 85.000 woningen vanaf 2021. Daarmee is er dus meer ruimte beschikbaar voor de realisatie van woningen ten opzichte van eerdere plannen. Voor de eerstkomende tien jaar, dus van 2021 tot 2030, is de ambitie om circa 25.000 woningen te realiseren. De bouw daarvan concentreert zich met name in het centrum van Almere. Hier wordt de komende tien jaar gewerkt aan de voorbereiding en realisatie van 7.200 woningen. In potentie

biedt Centraal Almere zelfs ruimte om te groeien met circa 15.000 woningen.

Daarnaast is er meer ruimte voor binnenstedelijke woningen dan eerder werd gedacht. Dit geldt bijvoorbeeld voor Almere Poort, maar ook rond knooppunten van openbaar vervoer zoals de NS-stations en bustransferium 't Oor. Almere Pampus wordt een stedelijk stadsdeel waar minimaal 25.000 woningen tot maximaal 35.000 woningen gebouwd worden.

PLANCAPACITEIT VOOR WONINGEN IN ALMERE

	BINNEN- STEDELIJK	CENTRAAL ALMERE	OOSTERWOLD	PAMPUS	TOTAAL
AFSPRAAK 2013	19.000	1.000	15.000*	25.000	60.000
REALISATIE 2010-2020	11.675	375	1.275	0	12.800
'ALMERE, STAD MET TOEKOMST' 2021 EN VERDER	16.700 tot 22.700	7.200 tot 15.000	+/- 13.725*	25.000 tot 35.000	62.625 tot 86.425

*waarvan 10.000 woningen in Oosterwold op grondgebied van Gemeente Zeewolde

Tweede pijler:

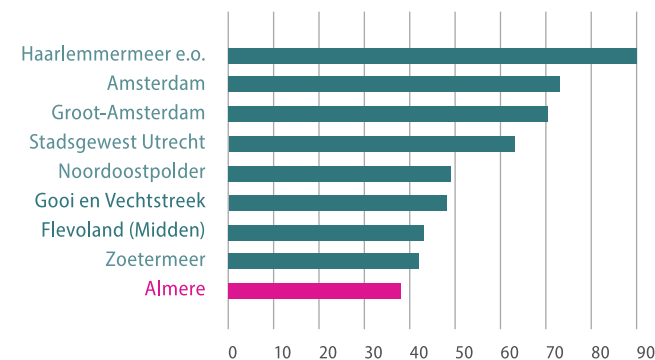
Goed ondernemersklimaat met voorzieningen

Het ondernemersklimaat in Almere is op dit moment onvoldoende ontwikkeld. Almere heeft de laagste verhouding tussen arbeidsplaatsen en woningen van de hele noordelijke Randstad. In vergelijking met andere steden is er ook weinig hoger onderwijs en ontbreekt de koppeling met een eenduidig en sterk kennisprofiel. De wisselwerking tussen kansrijke sectoren en het kennisprofiel, een belangrijke bron voor nieuwe bedrijvigheid, komt daarmee onvoldoende op gang. Ook op cultureel gebied is het niveau lang niet op het peil dat verwacht mag worden bij een stad van meer dan 200.000 inwoners. Laat staan bij een stad die kan doorgroeien tot 350.000 à 400.000 inwoners. Deze situatie is onwenselijk voor het welzijn van de bewoners van Almere. Toegang tot voorzieningen en de nabijheid van voldoende werkgelegenheid bepalen in hoge mate het levensgeluk van mensen. Daarom wordt het economisch vestigingsklimaat van Almere versterkt en wordt fors ingezet op een hoger voorzieningenniveau, waaronder het versterken van het hoger onderwijs.

In het verlengde van de reeds vastgestelde 'Economische Agenda Almere' wordt ingezet op een aantal economische clusters die kansrijk zijn: ICT-Tech, energietransitie, circulaire economie, toerisme en recreatie én logistiek. Ieder cluster kent eigen behoeften qua locatie, ruimtegebruik en goede aansluiting van het onderwijsaanbod. Almere heeft van oudsher goede formele werklocaties, maar kent relatief weinig gemengde milieus die als informele werklocaties kunnen dienen. Omdat toekomstige werkgelegenheidsgroei voor een groot deel juist verwacht wordt op deze informele werklocaties, wordt daar veel sterker dan voorheen op ingezet.

ARBEIDSPLAATSEN ALS PERCENTAGE VAN DE BEVOLKING PER REGIO

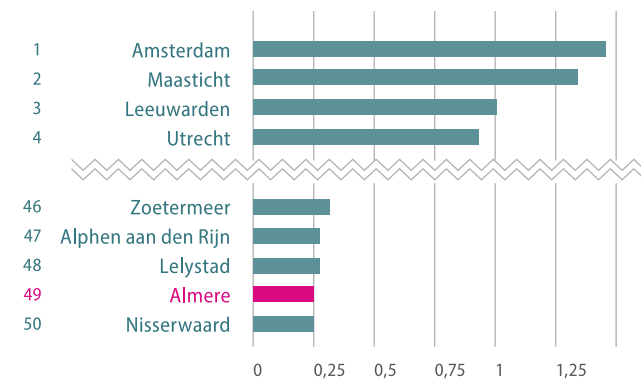

Almere heeft weinig arbeidsplaatsen t.o.v. de omvang van de bevolking

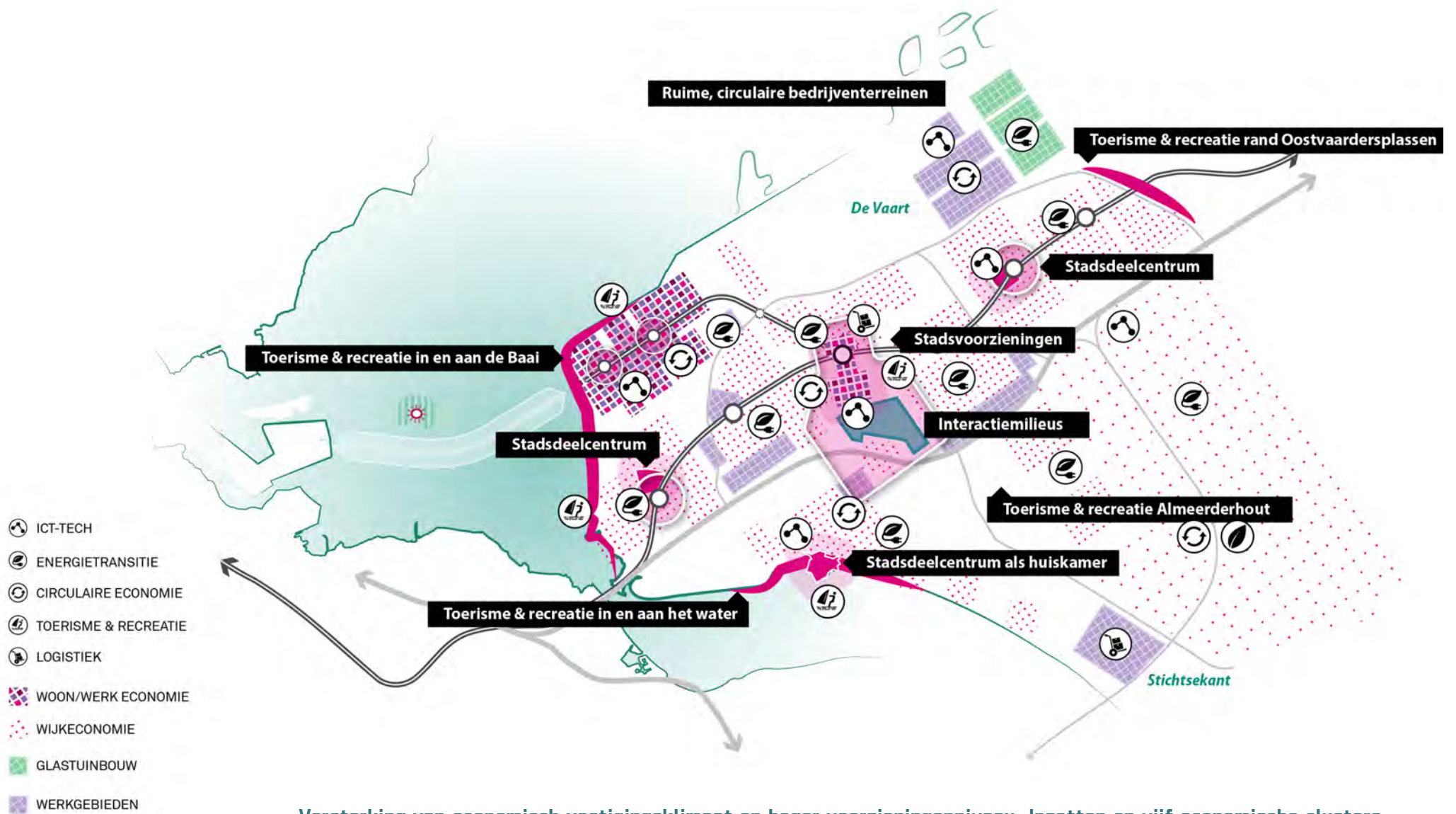
Bron: CBS / NEO Observatory

CULTUURAANBOD VAN DE 50 GROOTSTE GEMEENTEN VAN NEDERLAND

Index op basis van het culturele aanbod, gemeten per hoofd van de bevolking

Het culturele aanbod in Almere blijft ver achter bij steden met een vergelijkbare omvang. Bron: Atlas NL gemeenten

Versterking van economisch vestigingsklimaat en hoger voorzieningenniveau. Inzetten op vijf economische clusters.

RESTAURANTPLEIN
BELFORT

La Buissonnière
KIMONO
JAPANESE, SUSHI & GRILL
WOODSTONE
Yamas
FOOD AND DRINK
Alexander

VISCIRCUS GEBR. KONING

DELICATESSEN

BROODJES

La Buissonnière

La Buissonnière

Ruime en circulaire bedrijventerreinen

De formele werklocaties in Almere zijn op dit moment gunstig voor logistieke bedrijven en groothandel. Dat verklaart ook de sterke positie van deze sectoren in Almere. De koers om deze vorm van bedrijvigheid te stimuleren wordt voortgezet en versterkt. In de steeds vollere Metropoolregio Amsterdam blijft de beschikbaarheid van ruimte bovendien onverminderd een troef van Almere. De stad is in staat om bedrijven die elders in de regio tegen hun grenzen aanlopen een alternatief te bieden. Er wordt ruimte geboden aan bestaande en kansrijke clusters, waarbij focus wordt gelegd bij ICT-tech, energietransitie en circulaire economie.

Bij de vormgeving van dit type bedrijventerreinen blijft aandacht uitgaan naar de ruimtelijke kwaliteit en de algemene, groene en ecologische ambities van de stad. Ook de circulaire economie past goed bij deze terreinen. Op bedrijventerrein De Steiger wordt ingezet op broedplaatsen en de ontwikkeling van kleinschalige, ambachtelijke bedrijvigheid gericht op de consument. Op bedrijven-terrein De Vaart is juist ruimte voor circulaire economie op meer industriële schaal.

Potenties voor de interactiemilieus in Centraal en Pampus (referentie)

Interactiemilieus

Een aanzienlijk deel van de economische groei vindt de komende decennia, naar verwachting, plaats in zogenaamde interactiemilieus. Daar waar (informele) uitwisseling van kennis, diensten en kenniswerkers plaatsvindt. Een uitwisseling die door de nabijheid van vraag en aanbod bevorderd wordt. Interactiemilieus floreren doorgaans in centrumgebieden, winkelgebieden en andere, gemengde locaties. Naast het in stand houden en versterken van formele werklocaties in de stad, wordt daarom ook ingezet op het ontwikkelen van meer informele werklocaties. Centraal Almere en de stadsdeelcentra zijn de uitgelezen locaties voor deze impuls. Dit omdat daar nu al sprake is van een goede, stedelijke mix van woningen, voorzieningen en werkgelegenheid. Op deze plekken zal dat verder aangezet worden. Bij de ontwikkeling van Pampus wordt hier vanaf het begin op ingezet.

Potenties voor toerisme en recreatie aan de kustzone

Doorgroeiend toerisme en recreatie

Op het gebied van recreatie en toerisme en de bijbehorende werkgelegenheid zal Almere doorgroeien. Het Nationaal Park Nieuw Land heeft alles in zich om een belangrijke bestemming van (inter-) nationale allure voor natuurrecreatie te worden. Daarnaast bieden de kusten van Almere Haven, Almere Poort, en op termijn ook Almere Pampus, de watersporters en recreanten een scala aan activiteiten. De grote bos- en natuurgebieden, zoals het Almeerderhout en de gebieden gelegen nabij de Oostvaardersplassen, worden recreatief en economisch steeds aantrekkelijker. Ook zullen steeds meer mensen de unieke aantrekkingskracht van Centraal Almere gaan ontdekken. Aan het gebied rond het Weerwater wordt nog meer vernieuwende architectuur en stadsnatuur toegevoegd. Langs de oevers wordt een aantrekkelijk programma geboden. Variërend van een bruisende binnenstad, een nieuw museum en aan de zuidoever een groene stadswijk op het voormalige Floriadeterrein, waar experimentele toepassingen van duurzame verstedelijking te zien zullen zijn. Het gebied bevestigt de aantrekkelijkheid die voor veel andere delen van de stad eveneens geldt: veel ruimte voor een mix van beleving, recreatie en ontspanning.

Naar verwachting zullen deze recreatieve en toeristische trekpleisters ook ondernemers aantrekken die er een uitspanning willen uitbaten, specifieke diensten of producten willen verhuren of activiteiten willen organiseren.

Stadsdeelcentra, huiskamers van de stad

Passende voorzieningen

Het voorzieningenniveau in Almere zal de komende periode eveneens groeien, zowel qua statuut als dichtheid. Daarmee komt het meer op het niveau dat passend is voor een stad met de omvang van Almere. Er zijn aantrekkelijke voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en leisure/recreatie voorzien.

Voor onderwijs gaat het over het blijvend faciliteren van de twee hogescholen (Aeres en Windesheim) die de stad rijk is én het ontwikkelen van een studentencampus in Centraal Almere. Maar ook het aanjagen van mbo-plus opleidingen en de doorontwikkeling van mbo en hoger onderwijs zijn essentieel om het samenspel tussen kennis en bedrijvigheid verder op gang te brengen. Uiteindelijk zal dit leiden tot meer banen op mbo-, hbo-, en wo-niveau zodat meer Almeerders in hun eigen stad kunnen werken. Op het terrein van cultuur en culturele voorzieningen is eveneens een achterstand goed te maken. De aandacht zal uitgaan naar verschillende broedplaatsen voor (startende) kunstenaars en naar creatieve industrie. Ook de verdere recreatieve en culturele ontwikkeling van de kustzone van Almere Poort zal doorgezet worden. De huidige programmering zal daartoe verbreed en uitgebreid worden. Tevens zal de beoogde museumontwikkeling bij het Weerwater verder gaan. Tenslotte bieden de kustzones van zowel Almere Poort, Almere Haven en van de Oostvaardersplassen verschillende, kansrijke elementen voor een aantrekkelijk voorzieningsniveau.

Alle genoemde en ook andere voorzieningen zullen steeds aansluiten en passen bij de behoeften van Almeerders en zullen bovendien complementair zijn aan voorzieningen in de regio. Meer stedelijke voorzieningen zullen passen bij Centraal Almere, terwijl stadsdeelvoorzieningen meer te vinden zullen zijn in de stadsdeelcentra. Gezamenlijk vormen deze stadsdeelcentra en Centraal Almere de huiskamers van de stad en zorgen ze voor verbinding en ontmoeting tussen bewoners en/of gebruikers van de voorzieningen.

*“Almere is nog steeds te veel een tekentafelstad,
er is te weinig ruimtelijke ruis.
Terwijl ‘rommelplekjes’ een stad juist
interessant en verrassend kunnen maken.
Het zijn plekken waar nieuwe initiatieven
kunnen ontstaan. Daar groeien en bloeien ook
informele netwerken. Die zijn zowel sociaal
als economisch van groot belang voor een stad.”*

(Citaat uit Post uit de Stad)

Sterke ondernemerscultuur

Het is een gunstig teken dat de randvoorwaarden voor een samenspel van kennis en bedrijvigheid al in Almere aanwezig zijn. Belangrijke elementen daaruit zijn de sterke ondernemerscultuur, de beschikbaarheid van ruimte en de nabijheid van Amsterdam. Andere aspecten zijn nog wat ondervertegenwoordigd, maar kunnen aangezwengeld worden. Zoals de positieve effecten die synergie tussen bedrijven en onderwijsinstellingen kan hebben. Dit bijvoorbeeld in de vorm van stages, gespecialiseerde werknemers, uitwisseling van ervaring en kennis, wederzijds vertrouwen en het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid. Om ook deze factoren op te stuwten wordt de komende jaren ingezet op krachtige samenwerking tussen het bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en de overheid in Almere.

Kansen voor economische structuurversterking (referenties)

Derde pijler:

Sterke en veerkrachtige samenleving

Almere is, zeker in vergelijking met andere jonge (groei)steden, uitgegroeid tot een diverse samenleving. Dat is wat Almere ook nadrukkelijk wil zijn: inclusief, ongedeeld, ondernemend, weerbaar en verbonden. Met veel Almeerders gaat het goed, maar er is ook een reëel risico op tweedeling. In vergelijking met de rest van Nederland zijn veel Almeerders qua opleiding, inkomen, baan-zekerheid en gezondheid relatief kwetsbaar. Zaken als armoede en schulden, een gebrek aan betaalbare (huur)woningen, een hoog aantal eenpersoonshuishoudens en alleenstaande ouders, de vele schoolverlaters zonder diploma, taalachterstand, eenzaamheid en een kwetsbare gezondheid vragen om aandacht. Ook komt er een aanzienlijke opgave op de stad af waar het gaat om het verouderen van wijken.

Een veerkrachtige samenleving is de basis voor een blijvende, evenwichtige en gezonde ontwikkeling van Almere. De samenwerking van en synergie tussen zowel bestaande als nieuwe bewoners, bedrijven, kennisinstellingen en ondernemers - in de wijken waar ze elkaar ontmoeten - bepalen in belangrijke mate de toekomst van de stad.

Om bij te dragen aan een sterke en veerkrachtige samenleving zijn investeringen nodig in het onderwijs, werkgelegenheid leefomgeving en leefbaarheid.

Kwetsbare groepen

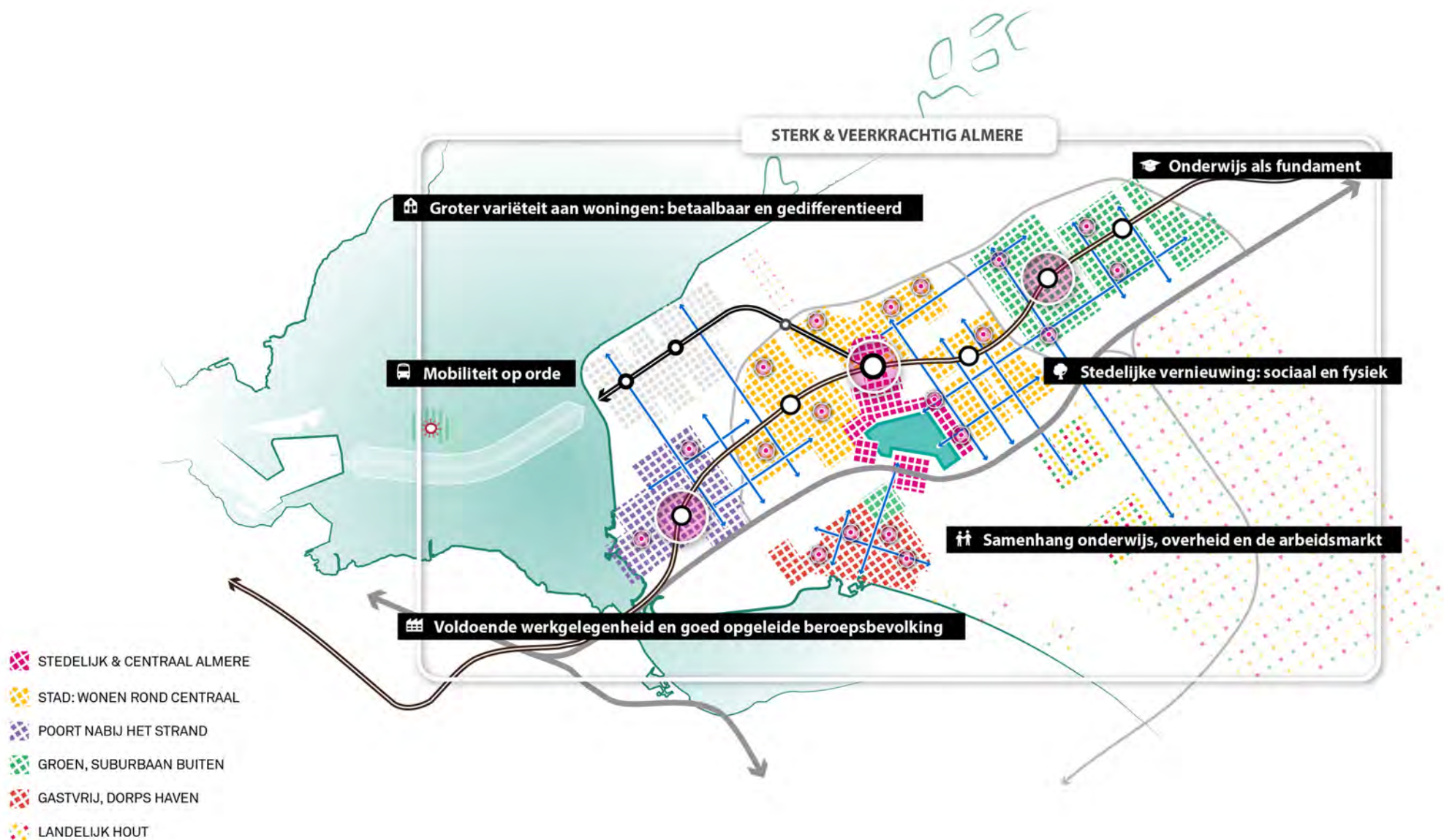
Uit eerder onderzoek van, onder andere, Reijndorp en Metaal ('Kwetsbare middenklasse? Sociale positie, strategieën van rondkomen en vooruitkomen en betrokkenheid van de lagere middenklasse in Almere', 2013) blijkt dat veel mensen uit deze groep in Almere zich enerzijds goed kunnen redden. Men blijkt immers, op vaak praktische wijze, de eindjes aan elkaar te knopen, veel waarde te hechten aan de eigen buurt en geen, vaak vermeende of

overmatige, argwaan en scepsis tegen de overheid te hebben. Wel opereren veel mensen op redelijk eigen wijze en passen niet altijd eenvoudig in de hokjes en vakjes die de overheid bedenkt. In Almere is echter ook sprake van een aanzienlijke groep bewoners die relatief kwetsbaar is. Bijna 1 op de 7 Almeerse gezinnen kampt met schulden. Daarmee staat Almere in een bedenkelijke top 3 van Nederland. 1 op de 6 Almeerse kinderen loopt daarnaast het risico op te groeien in armoede. Relatief veel Almeerders zijn bovendien werkzaam in sectoren die gevoelig zijn voor recessie en Almeerders hebben in verhouding tot de rest van Nederland een hogere reistijd om op het werk te komen. Verder is er sprake van grote kansengelijkheid in het onderwijs. 1 op de 5 Almeerse kinderen loopt het risico een onderwijsachterstand op te lopen.

Passende impulsen

In fysiek-ruimtelijke zin is er ook een aantal zaken die aandacht behoeven, gegeven het effect ervan op het welzijn van mensen. Veel wijken zijn kort na elkaar gebouwd en bereiken daarmee vrijwel gelijktijdig een fase waarin onderhoud en/of vernieuwing noodzakelijk wordt. Een tendens die nog versterkt wordt door bodemdaling. Maar ook omdat niet alle wijken meer beantwoorden aan de behoeften van de inwoners. Dat komt deels voort uit een vergrijzende bevolking met andere woonbehoeften en deels uit aangepaste ideeën over woonvormen en sociale cohesie. Ook de voorzieningen in de wijken voldoen niet in alle gevallen meer aan de behoeften.

Er is, met name, een stevige impuls nodig voor de wijken die gebouwd zijn vanaf de jaren 70 tot en met de jaren 90. Het komt hierbij, in het algemeen, neer op het voortdurend inspelen op van wensen van bewoners en ondernemers. Door aandacht en ruimte voor vernieuwing kunnen deze wijken gewild en eigentijds blijven of

Een veerkrachtige samenleving vraagt investeren in onderwijs, werkgelegenheid, wonen en leefbaarheid.

Goed onderwijs op alle niveaus

weer worden; ook naar de toekomst toe. Het belangrijkste argument voor de veranderingen en ingrepen in deze oudere wijken is om ze blijvend dienstbaar te laten zijn voor de bewoners en hun algemene welbevinden. Daarbij geldt dat ook in deze delen van de stad rekening gehouden wordt met de actuele criteria op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaamheid en de energieneutrale ambities van de stad als geheel.

Onderwijs als fundament

Goed en georganiseerd primair en voortgezet onderwijs spelen een belangrijke rol bij het streven naar kansengelijkheid. Goed onderwijs zorgt immers voor een fundament onder de latere ontwikkeling. Het leggen van dat fundament begint al in de eerste jaren van het basisonderwijs. Daarmee wordt ook een goede basis gelegd voor het vervolgonderwijs.

In Almere zal daarom fors worden ingezet op de kwalitatieve ontwikkeling van het gehele onderwijslandschap van voorschools-, basis-, middelbaar- tot speciaal- en vervolgonderwijs. Investerings in het onderwijs zijn nodig omdat op dit moment veel kansen en talenten onderbenut blijven. 1 op de 5 Almeerse kinderen loopt het risico een onderwijsachterstand op te lopen. 1 op de 40 Almeerse kinderen verlaat school zelfs zonder diploma. Hierin scoort Almere veel slechter dan het gemiddelde van Nederland. Die situatie is voor een stad als Almere onaanvaardbaar. De grote, jonge beroepsbevolking van Almere wil bovendien zelfstandig zijn en is ook hard nodig om mee te bouwen aan deze stad en de toekomstige opgaven aan te pakken. In dat licht wordt de komende jaren sterk ingezet op beter en passend onderwijs. Onderwijs dat in kwaliteit, variëteit en kwantiteit beter aansluit op de mogelijkheden in Almere, op de vragen vanuit het lokale bedrijfsleven én op andere, kansrijke trends en ontwikkelingen in de samenleving.

Afstemming op lokale economie

Naast en na goed vervolgonderwijs is voldoende werkgelegenheid een essentieel punt. Een intensieve en goed afgestemde samenwerking tussen het onderwijs, overheid en de arbeidsmarkt is daarom cruciaal. Zo kunnen opleidingen goed anticiperen op de wensen van toekomstige werkgevers en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. In de koppeling tussen voldoende werkgelegenheid en goed opgeleide beroepsbevolking speelt het onderwijs dus een sleutelrol. Voortdurende afstemming en, indien mogelijk, voldoende flexibiliteit in het leerprogramma om op veranderingen in de arbeidsmarkt of economie te reageren zijn ook wenselijk.

Ruimte voor de lokale economie in de wijken

“De ene wijk nodigt uit tot samenleven, de andere helemaal niet. We hebben dus meer ontmoetingsplekken nodig, met een betere spreiding. Die moeten een informeel karakter hebben, juist ook in wijken die erg individualistisch zijn opgezet. Dat hoeft allemaal niet ingewikkeld te zijn: bouw gewoon her en der een huis om! En stimuleer zelfbeheer door niet alles te institutionaliseren.”

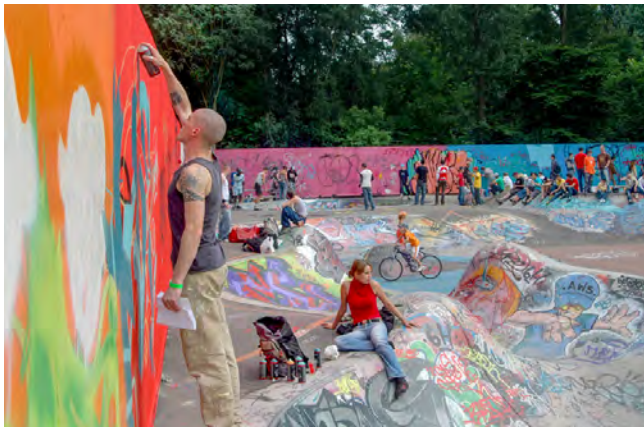
(Citaat uit Post uit de Stad)

Wonen en verblijfskwaliteit

Almere is een al vaak bewezen stad van de middenklasse. Vanuit die positie en kwaliteit wil de stad inclusief en veerkrachtig zijn. Ondertussen verandert de bevolkingssamenstelling voortdurend, als gevolg van maatschappelijke en economische ontwikkelingen binnen en buiten Almere. Een van de gevolgen daarvan is dat andere groepen met een nieuw elan en andere leefwijzen ook hun weg naar de stad vinden. Zo is er in de loop de jaren een toename van bijvoorbeeld studenten, 55-plussers en hoger opgeleiden waar te nemen. Almere kent inmiddels meer dan 160 nationaliteiten. Deze bevolkingsgroepen dragen op verschillende manieren bij aan een gevarieerde stad en het stedelijk leven. Voorbeeld daarvan zijn het verenigingsleven, vrijwilligerswerken en meer levendigheid in de openbare ruimte. De vitaliteit en variëteit van het stedelijk profiel van Almere wordt zo gevoed door bestaande, nieuwe en veranderende elementen op sociaal en cultureel vlak, door variaties in leeftijd, inkomen en meer.

Deze groeiende diversiteit aan bewoners vraagt om een eveneens grotere variëteit aan plekken om te wonen en verblijven. Daarbij moet ook in het oog worden gehouden dat er steeds voldoende, betaalbare huisvesting beschikbaar is voor werknemers in verschillende categorieën, variërend van lagere inkomensgroepen, jongeren, studenten en starters; maar ook voor creatieve en essentiële beroepsgroepen. Zo blijft het zicht op een inclusieve samenleving concreet en wordt voorkomen dat bepaalde groepen uitgesloten worden van een passende woning. Dit geldt voor zowel de nog aan te leggen, nieuwe gebieden, alsook voor meer verouderde gebieden. Fysieke verbeteringen dienen daarbij ondersteunend te zijn aan sociale verbeteringen. In de lijn van de genoemde, veranderende bevolkingssamenstelling zullen deze aanpassingen per wijk verschillen. Er wordt gekozen voor een preventieve wijkaanpak en preventieve stedelijke vernieuwing. Met maatwerk, maar vooral in samenspraak met bewoners en andere

lokale partners, kan dit op een juiste wijze invulling krijgen. In Almere maken de inwoners hun stad. Vanuit die gedachte hebben mensen ook graag een hoge mate van zeggenschap over hun leefomgeving.

Ruimte voor sport, bewegen en ontmoeten in de buitenruimte

Op wijkniveau

In een sterke, veerkrachtige en inclusieve samenleving zijn betekenisvolle plekken in wijken en stadsdelen, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, belangrijk. Daarom worden de buurt- en wijkvoorzieningen behouden én verbeterd. Die zijn belangrijk voor het bouwen aan een hechte samenleving en tevens om inwoners in een kwetsbare positie passende ondersteuning te kunnen bieden. Deze doelen kunnen mogelijk ook eenvoudiger bereikt worden door het slim clusteren van voorzieningen in wijken. Bij deze buurtvoorzieningen is veel ruimte voor ontmoeting, vaak in combinatie met onderwijs, sport, zorgvoorzieningen en winkels. De aanwezigheid van deze plekken vormt ook een ondersteuning van de lokale, informele economie. Met het oog op de leefbaarheid, de vergrijzing en gezonde mobiliteit (lopen en fietsen) is een fijnmazige spreiding van deze clusters eveneens een belangrijke factor.

Deze overtuiging van de noodzaak en waarde van betekenisvolle plekken van ontmoeting beperkt zich niet alleen tot de stad die er al is. Ook bij de aanleg van nieuwe gebieden, zoals Almere Pampus, moet de waarde van deze plekken voor een vitale samenleving als elementair handvat toegepast worden. Het bepalen en vooral het nader programmeren van deze plekken is een geleidelijk proces dat in verloop van de tijd steeds duidelijker ingevuld kan worden.

Buurt- en wijkvoorzieningen met ruimte voor ontmoeting

Vierde pijler:

Uitstekende bereikbaarheid

Door het grotendeels gescheiden verkeersstelsel kent Almere op dit moment een goede bereikbaarheid in de stad. De busbanen bieden een fijnmazig en snel openbaar vervoersysteem. Er ligt een uitgebreid netwerk van fiets- en voetpaden en de auto-bereikbaarheid is binnen de stad uitstekend. Ook de regionale bereikbaarheid is de laatste jaren, na jarenlange knelpunten op het wegennet en spoor, relatief goed op orde. Met aankomende woningbouw in Almere en in de omliggende gemeenten komt deze goede bereikbaarheid echter weer onder druk te staan. Zonder ingrijpen zullen de netwerken in de stad en in de richting van Amsterdam vanaf 2030 langzaam vastlopen. Daarom wordt ingezet op het uitbreiden van het regionale netwerk, het goed vormgeven van de bereikbaarheid van nieuwe stadsdelen in Almere en op het uitbreiden van het gebied in het centrum waar de auto minder zichtbaar is.

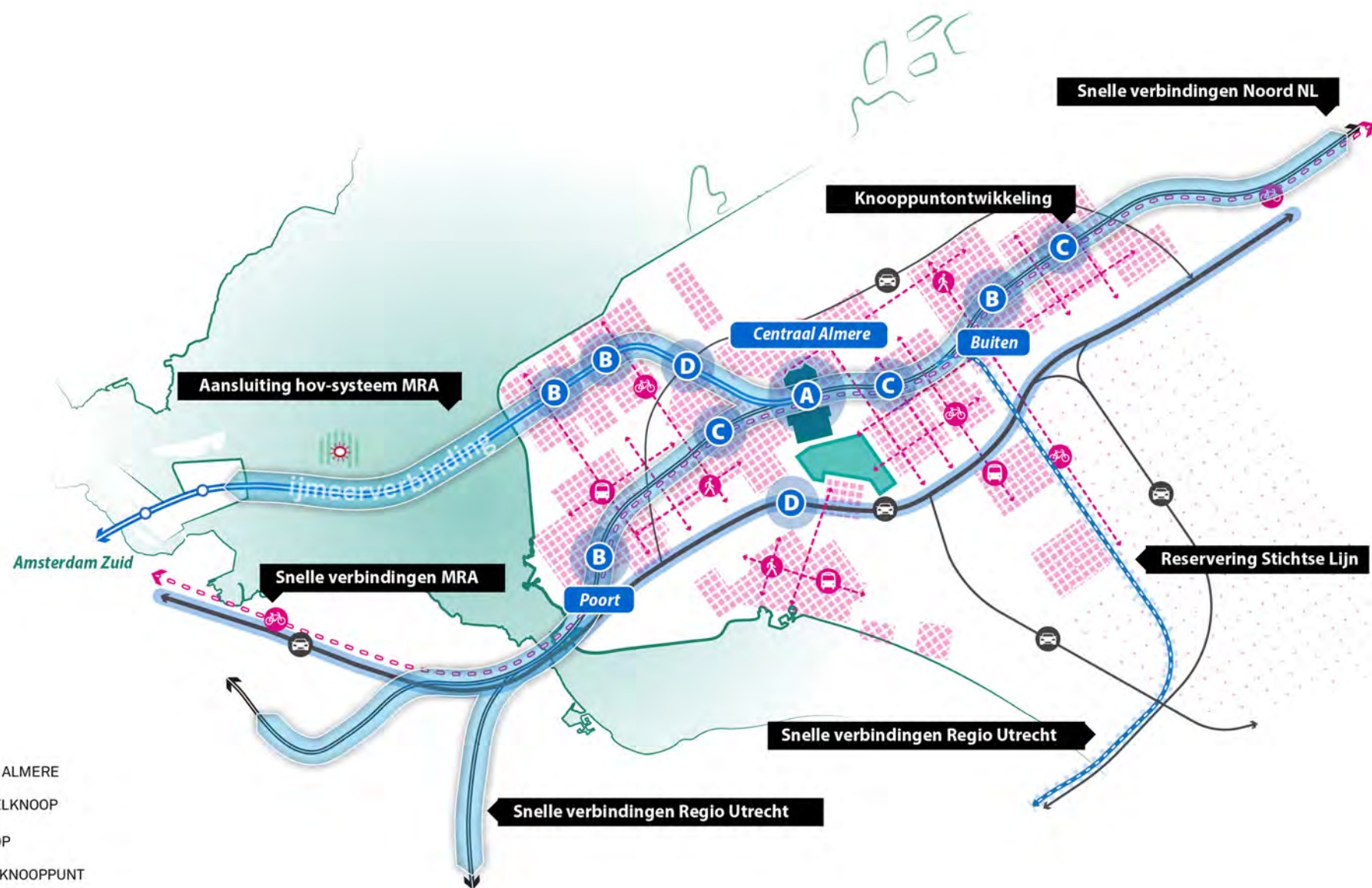
Regionale bereikbaarheid

In de ontwikkeling van Almere is een uitstekende aansluiting op de rest van de Metropoolregio Amsterdam onontbeerlijk. Deze regio kent het hoogste aantal woon-werk-reizen en het drukste spoor van Nederland. De capaciteit uitbreiden om mee te groeien met de toename van woningen is dus niet eenvoudig. In de Metropoolregio Amsterdam komt het spoor namelijk samen in een bijna onontwaaerbare kluwen. De snelle treinen (nationaal en internationaal) en alle regionale treinen (voor verplaatsingen van bijvoorbeeld Almere naar Amsterdam) maken allemaal gebruik van hetzelfde netwerk. Dit leidt tot complexiteit, grote drukte en (dus) vertraging. Treinen uit de rest van Nederland moeten, zodra ze de Metropoolregio Amsterdam binnenrijden, achter aansluiten in een 'treinen-file'. Verdere groei op het huidige netwerk is derhalve geen optie.

De oplossing is om een groot deel van de regionale verplaatsingen af te wikkelen via het Amsterdamse metronetwerk. Voor de verplaatsingen tussen Almere en Amsterdam gaat het daarbij om het doortrekken van het Amsterdamse metronetwerk via een IJmeerverbinding naar Almere. Op deze manier vindt een groot deel van het regionale vervoer tussen Amsterdam en Almere dan per metro plaats.

Door deze aanpassing ontstaat weer ruimte op het hoofdspoor en de Flevolijn. Die ruimte maakt meer snellere treinen mogelijk tussen de Metropoolregio Amsterdam en het noorden en oosten van Nederland. Daarnaast ontsluit de IJmeerverbinding een aantal van de grootste ontwikkellocaties binnen de Metropoolregio Amsterdam, zoals Amsterdam IJburg, Almere Pampus en Centraal Almere. Voor de ontwikkeling van Almere Pampus is alleen het aanleggen van een nieuwe metroverbinding echter niet voldoende. Daarom wordt dit stadsdeel ook aangesloten op het bus- en fietsnetwerk van Almere en krijgt het eveneens een passende ontsluiting voor autoverkeer.

Ook de verbinding naar Lelystad en Zwolle verbetert door de genoemde ontvlechting van het spoorstelsel. Er is dan immers ruimte voor meer en snellere treinen tussen deze steden en Almere. Daarnaast wordt de capaciteit van de A6 in die richting ook nauwlettend in de gaten gehouden en waar nodig uitgebreid. Richting 't Gooi en Utrecht blijft de Stichtse Lijn, een openbaar vervoerverbinding met de regio Gooi en Vechtstreek-Utrecht, als reservering op de kaart staan. Bij voorkeur voor het realiseren van een volwaardige intercityverbinding tussen Almere en Utrecht. Op de korte termijn ligt het verbeteren van het openbaar vervoer per bus echter het meeste voor de hand. Tevens wordt ingezet op betere verbindingen per openbaar vervoer in de avond en nacht naar Amsterdam en Schiphol. Daarnaast wordt de A27 verbreed. Tot slot wordt ook het regionale fiets- en busnetwerk uitgebreid, meegroeïend met de behoefte.

Uitstekende bereikbaarheid in alle windrichtingen

Stimuleren van fietsen; gezond, duurzaam, goedkoop en efficiënt. Benut het perfecte fietsnetwerk

Knooppuntontwikkeling Centraal Almere, Almere Poort, Almere Buiten en Almere Pampus

Een nieuwe IJmeerverbinding verbindt Almere optimaal met de MRA (referentie)

Het fijnmazig en vrijliggend busnetwerk als sterke basis voor het openbaar vervoer

“Almere moet echt de transitie maken van woonstad naar woonwerkstad. Er is nu nog een te scheve verhouding tussen woon- en werkplekken. Dat zorgt voor files, stress en lange werkdagen. Door reisafstanden en -tijd te verkorten wordt het daily urban system kleiner. Dat draagt direct bij aan meer levensgeluk.”

(Citaat uit Post uit de Stad)

Binnenstedelijke bereikbaarheid

Met de groei van het aantal inwoners groeit ook het gebruik van het netwerk binnen de stad. Om de verkeersstromen in Almere ook in de toekomst zo optimaal mogelijk te houden én uit het oogpunt van duurzaam energiegebruik, klimaatmaatregelen, gezondheid en leefbaarheid, zal op het gebied van mobiliteit in de stad ingezet worden op het stimuleren van lopen, fietsen en het promoten van zero-emissie-vervoer. In ruimtelijke zin betekent dit dat verplaatsingen binnen een buurt of wijk bij voorkeur lopend of fietsend gebeuren. Op de schaal van de stad zal het accent voor verplaatsingen komen te liggen op het gebruik van de (elektrische) fiets of het openbaar vervoer.

Daarnaast blijft Almere inzetten op goede automobilititeit. Die draagt immers bij aan de veel gewaardeerde, comfortabele woonkwaliteiten van de stad. Met de transitie naar emissieloos rijden (elektriciteit of waterstof) en het continueren van het gescheiden verkeersstelsel blijft snelle doorstroming op het wegennet, met relatief weinig overlast, mogelijk. Op plekken waar de ruimte schaars is, en waar deze benut kan worden voor ander stedelijk gebruik, ligt het primaat bij fiets en voetgangers. Bijvoorbeeld op hoogstedelijke plekken zoals Centraal Almere of rondom de openbaar vervoerknooppunten in Almere Pampus.

Knooppunten

In ruimtelijke en verkeerskundige zin is het station Almere Centrum het belangrijkste knooppunt in de stad. Hier komen alle vervoerssystemen samen. Doelgroepen uit de hele stad, maar ook uit de regio, maken gebruik van deze ruimte.

Om te midden van deze knooppuntactiviteiten toch een aantrekkelijke verblijfskwaliteit en leefomgeving te garanderen is de kwaliteit en inrichting van de openbare ruimte van groot belang. In dit gebied wordt dan ook volop ruimte aan voetgangers en fietsers gegeven. Centraal Almere blijft ook per auto goed bereikbaar. Het gebied in het centrum waar de auto minder zichtbaar is wordt wel uitgebreid en doorgaand verkeer wordt hier zoveel als mogelijk voorkomen. De aanpassing van dreven in het centrum draagt daaraan bij.

Almere Buiten en Almere Poort, en op termijn Almere Pampus, zijn belangrijke knooppunten en (overstap-)haltes op stadsdeelniveau. Dit vormt een stimulans voor ontmoetingen en economische activiteiten voor en door bewoners en ondernemers uit het stadsdeel. De overige NS-stations vormen belangrijke haltes op wijkniveau. Passend bij deze positionering van de haltes zijn diverse verdichtingsmogelijkheden rond deze stations denkbaar en ook wenselijk. Hiermee worden deze knooppunten optimaal benut en wordt (toekomstige) bewoners en ondernemers een uitstekend bereikbare plek in de stad geboden.

Tot slot is bustransferium 't Oor bij de A6 een belangrijk multimodaal knooppunt. Ook hier is ruimte voor voorzieningen met een (boven) regionale uitstraling.

Vijfde pijler:

Hoogwaardige landschappen met allure

Een van de meest kenmerkende en onderscheidende kwaliteiten van de stad Almere is de nabijheid van groen en water. Het omringende landschap reikt, via parken, plassen en grachten tot in het hart van de stad; tot aan elke voordeur. Deze vervlechting van stad en groen was van meet af aan het uitgangspunt van de bedachte en nagestreefde suburbane stedelijkheid. Het is een element dat toen en nu nog steeds in hoge mate gewaardeerd wordt door de bewoners van de groene stad Almere. Bewoners herkennen en waarderen deze groene kwaliteit die ook bij de verdere groei van de stad intact blijft en wordt voortgezet. Het is een kwaliteit die zeker ook in de vergelijking met in omvang vergelijkbare steden gunstig voor Almere uitpakt en als zodanig herkend wordt. Deze onderscheidende kwaliteit zal ook in de toekomst, wanneer Almere verder groeit, gekoesterd en gehandhaafd worden. Het benutten van het groenblauwe raamwerk vormde en vormt onverminderd een basis voor een gecontinueerde tuinstad-gedachte. Het is een elementair onderdeel van Almere dat beschermd moet

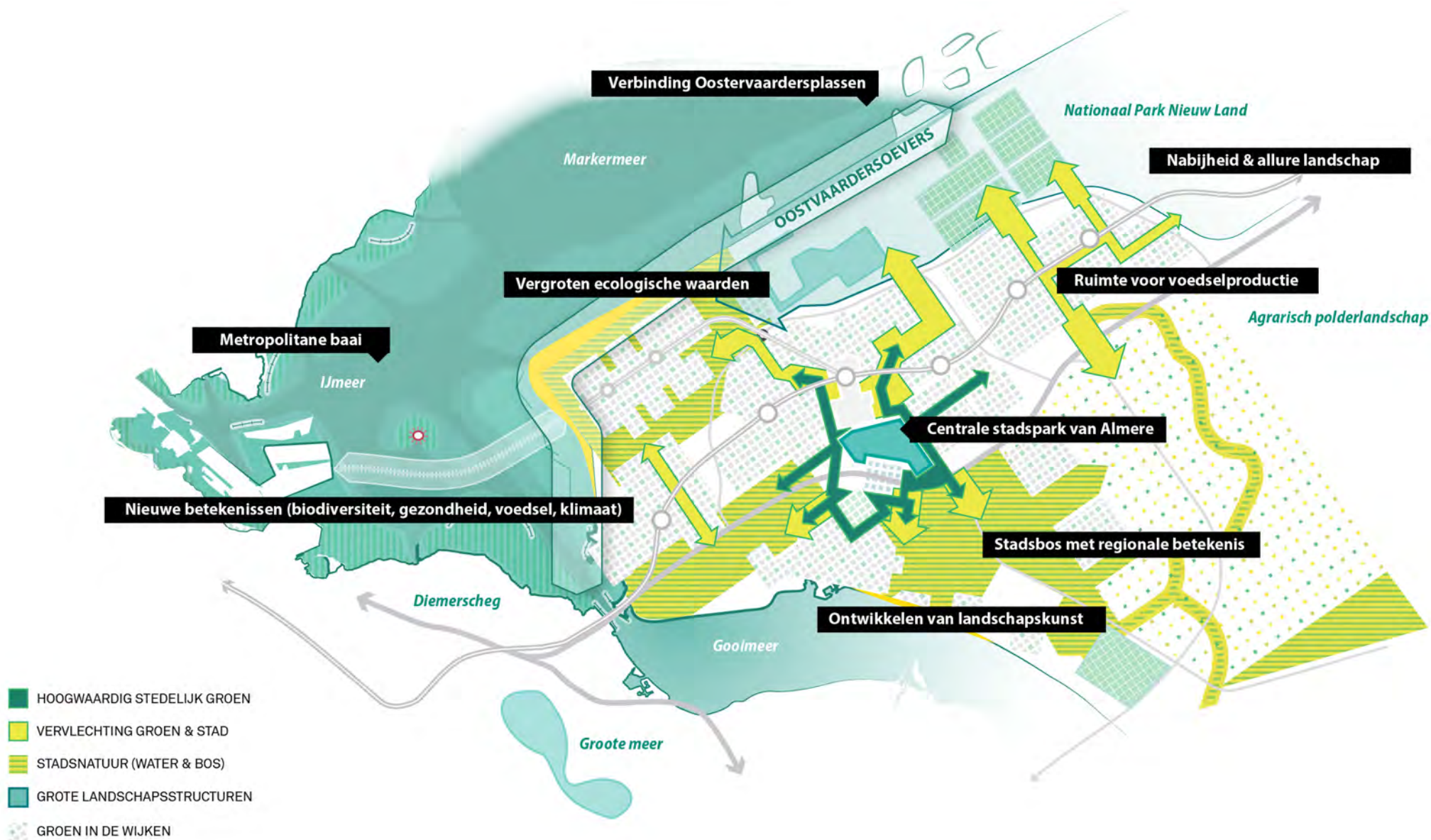
“Omdat ik zo dicht bij de natuur woon ga ik vaak wandelen en fietsen. De natuur is in de loop van de tijd voorname én veel meer uitnodigend geworden. De diversiteit in groen en bomen lijkt ook steeds zichtbaarder. Er is veel eetbaar groen en je kan dus ook wildplukken. Ook maakt de overdaad aan groene ruimte de komst van bijvoorbeeld theehuisjes mogelijk. Het zorgt allemaal voor een vrijwel permanent vakantiegevoel!”

(Citaat uit Post uit de Stad)

worden. Het groenblauwe raamwerk is echter niet een contramural van de stedelijke kernen. Groen en stedelijkheid bestaan niet naast elkaar, maar zijn met elkaar vervlochten. Deze meer dynamische en ook flexibele relatie biedt een inspirerend uitgangspunt voor een totaalbenadering van de stadsnatuur. Tevens biedt deze kwaliteit een uitgelezen kans en veel mogelijkheden tot het verder benutten ervan voor recreatie en toeristische programmering.

Gewijzigde betekenis en waarde

Bouwen aan Almere betekent daarmee ook bouwen aan natuur en groen. Die koppeling is essentieel om zo, ook in de toekomst, een aantrekkelijke en aangename groene stad te kunnen blijven. De principes onder en gedachten over de relatie van stad en groen zijn in de loop der jaren op bepaalde punten wel gewijzigd of aangevuld. Naast de evidente meerwaarde van het wonen in of nabij groen - zoals rust, sport en ontspanning en de verhoogde woonkwaliteit - zijn daar de laatste jaren ook nieuwe betekenissen en waarden aan toegevoegd. Denk aan de betekenis voor de biodiversiteit, de ruimte die het de klimaatadaptatie biedt, het belang voor gezondheid en leefbaarheid én de mogelijkheden voor voedselproductie. Het vergroten van de ecologische waarden en de biodiversiteit in de stad is een grote opgave. Die strekt zich uit van de openbare ruimte tot aan en zelfs in gebouwen. Voortdurend moet het toevoegen van kwaliteit het uitgangspunt zijn. Want alleen zo kunnen doelen op het gebied van, bijvoorbeeld, meer biodiversiteit ook daadwerkelijk gehaald worden. Het overtuigd streven naar en werken aan een dynamische en robuuste groenblauwe structuur kan de stad extra en geactualiseerde kwaliteiten als groene stad opleveren, zoals wateropvang, verkoeling en natuurlijk een aantrekkelijke leefomgeving voor mens en dier. Door de kwaliteiten van de stadsnatuur uit te breiden en goed te beheren kan de betekenis van het groenblauwe raamwerk zo verder toenemen.

Vervlechting van stad en landschap, nabijheid van groen en water

Landgoed

De groene kwaliteiten van Almere manifesteren zich ook nadrukkelijk in het omliggende landschap. Veel landschappelijke natuur daar heeft immers bovengemiddelde allure: het weidse Markermeer, de baai van het IJmeer, het agrarisch polderlandschap en de deltanatuur van het Nationaal Park Nieuw Land. Ook tussen deze groene kwaliteiten op grotere schaal en Almere bestaat een relationele band. Almere is zo gezien een landgoed. De identiteit en uitstraling van de stad worden versterkt door het absorberen van en assimileren met veel kenmerken van het omringende landschap. De nabijheid en allure van het landschap is op bepaalde plekken langs de randen van de stad extra goed te ervaren. Voorbeelden daarvan zijn het natuurbelevingscentrum De Oostvaarders, de gehele Oostvaardersdijk, maar ook een vogelkijkhut aan het Lepelaarspad. Een andersoortige verbinding tussen de stad en het landschap wordt in Flevoland van oudsher gemaakt met cultuur in de vorm van landschapskunst. Er wordt voortgebouwd op deze Flevolandse- en Almeerse traditie door het toevoegen en verder ontwikkelen van landschapskunst.

Hoewel meer binnenstedelijk gelegen, zullen ook het Weerwater en haar oevers als groene zone in de toekomst van grote betekenis zijn op stedelijk niveau. Het gebied zal door haar centrale ligging en unieke kwaliteiten het centrale stadspark van Almere worden. Het boscomplex aan de rand van Almere, Almeerderhout, is een stadsbos met een regionale functie. Zowel voor natuurbeleving als voor uiteenlopende leisure-programmering biedt het uitstekende mogelijkheden. Het vormt in zijn uitgestrektheid en diversiteit zonder twijfel een equivalent van het Amsterdamse Bos. Andere bossen, zoals het Pampushout, vervullen een belangrijke rol voor de aangrenzende stadsdelen.

De groene stad Almere blijft zich dus actief ontwikkelen. Daarmee borduurt de stad voort op belangrijke grondbeginselen uit de beginperiode van haar bestaan. Maar er wordt vooral op innovatieve wijze verder gewerkt aan nieuwe, duurzame leefgebieden die hun karakter ontleen aan het omringende landschap. De groene stad Almere staat voor een aangenaam leefmilieu, een gezonde leefstijl en een woonomgeving waar bewoners trots op kunnen zijn.

Landgoed Almere levert unieke kwaliteiten op voor alle bewoners en draagt bij aan de biodiversiteit en klimaatadaptatie van de stad

Zesde pijler:

Klimaatbestendig, energieneutraal en circulair

Almere heeft een goede uitgangspositie voor de energietransitie die ook in de rest van Nederland als een noodzakelijke opgave geldt. Een groot deel van de Almeerse woningen is jong en al goed geïsoleerd. In Almere liggen, landelijk gezien, ook de meeste zonnepanelen op daken. Verder is een groot deel van de stad al voorzien van een warmtenet, waardoor de mogelijkheden voor het duurzaam verwarmen van woningen groter zijn dan in de meeste steden. Het is echter duidelijk dat de elektriciteitsnetwerken landelijk onder druk staan, terwijl de vraag alleen maar zal toenemen. Ook in Almere is het geschikt maken van het energiesysteem voor de verdubbeling van de vraag op termijn nodig. Dit betekent aandacht voor het vergroten van de capaciteit van dat energiesysteem, meer grootschalige duurzame energieopwekking en een versnelling van het verduurzamen van bestaand vastgoed.

Groene troefkaart

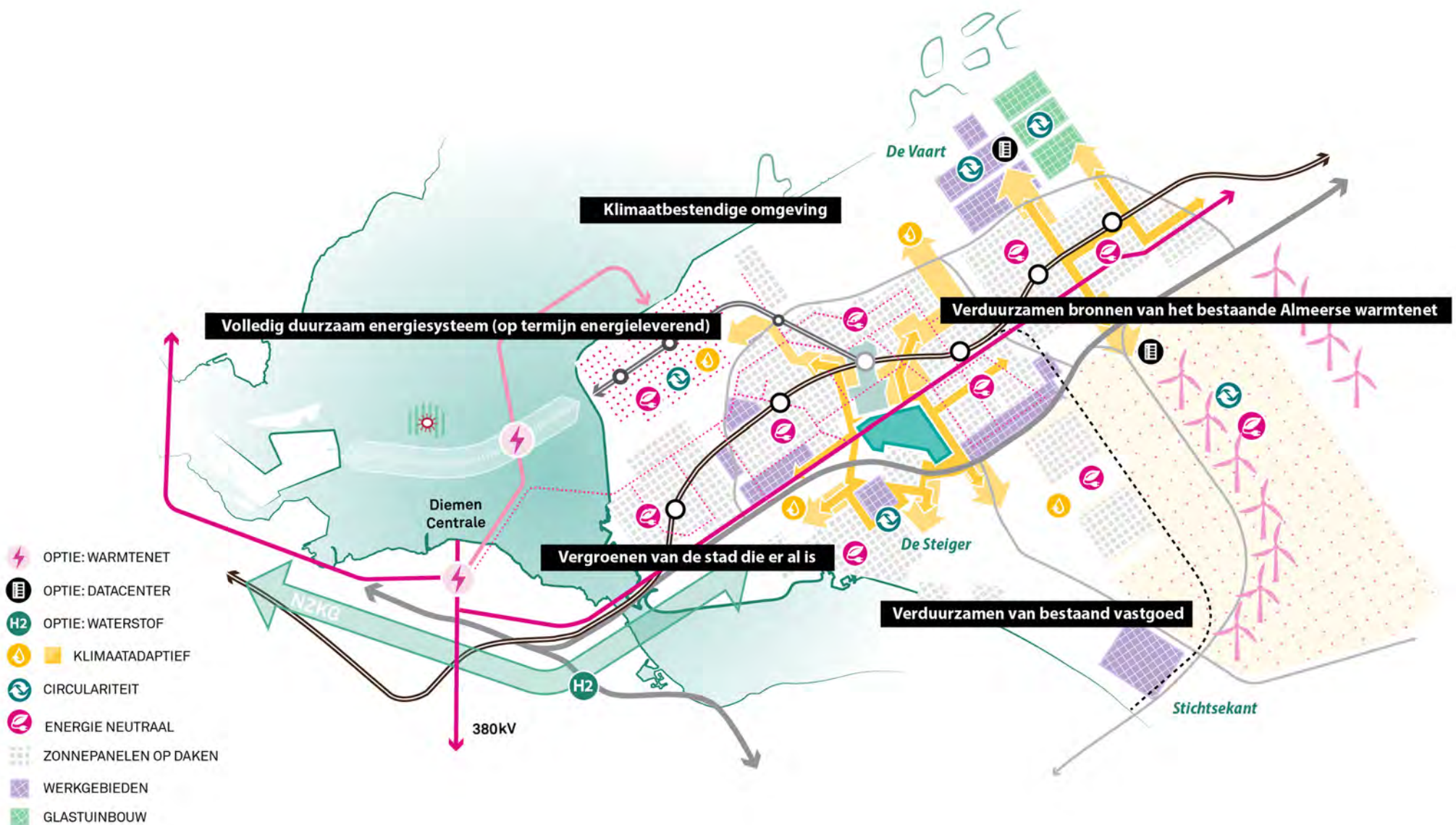
Op het gebied van klimaatadaptatie heeft Almere met, de ruim opgezette stadstructuur en de grote, groen- en watergebieden die tot diep in de stad doorlopen, een troefkaart in handen. Het zijn elementen die helpen bij waterretentie en zorgen voor verkoeling. Mede hierdoor is hittestress in Almere vooralsnog een minder groot probleem dan in veel andere steden. Toch is er ook hier sprake van een aantal klimaatgerelateerde uitdagingen. Door de toenemende droogte en hitte kan de bodemdaling, waar Almere nu al mee te kampen heeft, in rap tempo verergeren. Tegelijkertijd is Almere door haar lage ligging ook kwetsbaar voor overstromingen en wateroverlast door piekbuien. En ondanks het groenblauwe raamwerk kent Almere toch ook stenige wijken, zoals het centrum. Het is dus zaak blijvend aandacht te houden voor het verder vergroenen van de stad.

Klimaatbestendig

In de toekomst heeft Almere een klimaatbestendige openbare ruimte en gebouwde omgeving met een volledig duurzaam energiesysteem. De stad zal dan energieneutraal en op termijn mogelijk zelfs energieleverend zijn. Ook in nieuwe stadsdelen wordt deze ambitie, zoveel als mogelijk, vanaf de aanvang meegenomen en wordt tevens ingezet op klimaatneutrale bouw. Bij de ontwikkeling van energie-, watervoorziening- en telecomnetwerken wordt ingezet op meer decentrale netwerken. Deze zijn minder kwetsbaar dan centraal aangestuurde systemen, bijvoorbeeld in het geval van overstromingen. Decentrale netwerken bieden bovendien goede mogelijkheden voor de energietransitie en circulariteit. In de stad die er al is zullen de veranderingsprocessen op dit gebied meer geleidelijk verlopen en wordt per wijk bekeken welke oplossingen het meest passend zijn.

“De ligging van Almere in de polder en de regio kan nog veel meer en beter worden benut. Een sterkere relatie met de landelijke omgeving zie ik daarbij als een troefkaart. Als je ergens korte, lokale voedselketens kan maken is het wel hier.”

(Citaat uit Post uit de Stad)

Almere benut alle kansen om meer klimaatbestendig, energieneutraal en circulair te worden.

Klimaatadaptieve, energieneutrale en circulaire ontwikkelingen

Energieneutraal

Maatregelen op gebouwniveau, zoals betere isolatie, zonnepanelen op het dak, groene daken én individuele en collectieve duurzame warmteoplossingen zijn in elk geval kansrijk. Op gebiedsniveau moet gedacht worden aan het vergroenen van de openbare ruimte, het vervangen van verhard straatoppervlak door onverhard materiaal, het fijnmaziger maken van het groenblauwe raamwerk en het aansluiten op warmte- en koelnetten.

Ook de bronnen van het bestaande Almeerse warmtenet worden verduurzaamd. Kansen hiervoor liggen in de verduurzaming van de centrale in Diemen, toepassing van geothermie en het gebruik van restwarmte van bedrijven. Maar ook het gebruik van waterstof zou in de verdere toekomst een mogelijkheid kunnen zijn; mits technieken zich verder ontwikkelen. Voor de eerstkomende jaren beschrijven de 'Duurzaamheidsagenda' en de 'Warmtevisie' van de gemeente de inzet. Voor de jaren erna is het nog niet mogelijk precies te bepalen welke oplossingsrichtingen het beste zijn voor het bewerkstelligen van een energieneutraal Almere. Het blijven werken en denken met een open vizier biedt de meeste kans van slagen. Zo kan de stad zicht houden op nieuwe ontwikkelingen, kennis en technieken en deze vervolgens ook relatief snel implementeren.

Circulaire economie

Tot slot wordt sterk ingezet op het ontwikkelen van de circulaire economie in Almere. Die bevindt zich nu nog in een prille en deels verkennende fase, maar zal in de toekomst een grote rol gaan spelen. Met reeds lopende initiatieven, zoals het Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie (PRICE) en het Almeerse grondstoffendepot, heeft Almere al goede kaarten in handen. Om rendabele processen voor hergebruik van reststromen te kunnen bereiken is een schaalvergroting nodig. De bedrijventerreinen De Vaart en De Steiger opereren reeds op een regionaal niveau en hebben uitstekende perspectieven om daarop voort te bouwen.

4 VIJF GEBIEDEN

De voorafgaande zes pijlers gaan over de stad als geheel en vormen de basis voor een groene, gezonde en sociaal-veerkrachtige ontwikkeling van Almere. Om deze pijlers te kunnen concretiseren is een gebiedsgerichte, integrale aanpak van belang. Deze is vormgegeven voor vijf gebieden die gezamenlijk de hele stad omvatten. Elk gebied kent een eigen karakter, inzet en tempo van ontwikkeling. Soms gaat het meer over sociale opgaven, soms meer over ruimtelijke opgaven en meestal om een combinatie van beide. De specifieke kenmerken en ontwikkelstappen staan hieronder per gebied omschreven.

Volgorde van ontwikkelen

In Almere is ruimte voor minimaal 60.000 extra woningen en een groot aantal arbeidsplaatsen. Tegelijkertijd gaat ook ruimschoots aandacht uit naar de stad die er al is. De zo geliefde suburbane woonkwaliteit wordt versterkt en aangevuld met een aantal (hoog) stedelijke en meer landelijke leefmilieus.

Voor de ontwikkeling van bestaand stedelijk gebied wordt geanalyseerd wat verschillende wijken nodig hebben op, onder andere, fysiek, sociaal en economisch vlak. Hiervoor is een methodiek ontwikkeld waarmee in kaart kan worden gebracht wat wensen van bewoners zijn, wat urgente opgaven zijn en welke daarvan op wijkniveau en welke op stadsniveau liggen. Ook wordt gekeken welke opgaven een plek kunnen krijgen in de wijk. Uit deze analyse volgt per wijk een specifieke wijkaanpak. Die wordt samen met bewoners, (maatschappelijke) partners en de gemeente nader ingevuld en vervolgens bestendigd in een wijkplan. Wijkplannen geven zo richting aan de ontwikkelvolgorde van bestaand stedelijk gebied.

***“Almere is als een prachtig groot en licht huis.
Het is compleet en voorzien van
alle kamers die we nodig hebben. Het is
er alleen nog een beetje leeg. We hebben
eigenlijk een goede interieurstylist nodig die
het gezellig maakt met meubels, kussens en
knusse hoekjes. Zodat mensen hier echt voor
de gezelligheid willen zijn en blijven.”***

(Citaat uit Post uit de Stad)

Ontwikkellocaties

Naast diverse binnenstedelijke ontwikkelingen, het vervolmaken van de huidige nieuwbouwgebieden en dus feitelijk het uitvoeren van de ‘Woonvisie’, springen drie grote ontwikkellocaties in het oog: Centraal Almere, Almere Pampus en Oosterwold. De eerste twee locaties kennen allebei stedelijke bouwprogramma's terwijl Oosterwold een meer ontspannen karakter heeft.

De ontwikkeling van deze locaties kent een logische volgorde. In de periode tot 2030 wordt prioriteit gegeven aan de verdere ontwikkeling van Centraal Almere. Deze ontwikkeling is al gaande en wordt versterkt voortgezet. Dit is ook cruciaal om de gewenste centrumontwikkeling voldoende kritische massa en kansen te geven. Een sterk en compleet centrum brengt balans in de stad en draagt bij aan de profilering en daarmee aan de aantrekkelijkheid van de stad voor bewoners en bedrijven.

In dezelfde periode wordt ook aan verdere planontwikkeling van Almere Pampus gewerkt zodat daar rond het jaar 2030 gebouwd kan worden. Om concurrentie tussen beide gebieden te voorkomen wordt gestuurd op zorgvuldige afstemming van de planning van beide gebieden. Dat geldt voor zowel woningbouw als voor economische activiteiten en stedelijke voorzieningen.

In Oosterwold wordt de onderscheidende gebiedsontwikkeling voortgezet waarbij bewoners en ondernemers in hoge mate opereren uit eigen initiatief. De verdere invulling van dit stadsdeel contrasteert daarmee deels met de stedelijke woonmilieus van de andere twee genoemde gebieden.

Gedrieën vormen de drie locaties een gebalanceerde aanvulling op de reeds bestaande suburbane kwaliteit van Almere.

DE VIJF GEBIEDEN

Stad die er al is

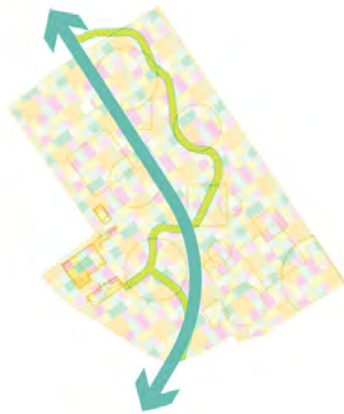
Meegroeien met bewoners

Centraal Almere

Modern hoogstedelijk leven in het groen

Oosterwold

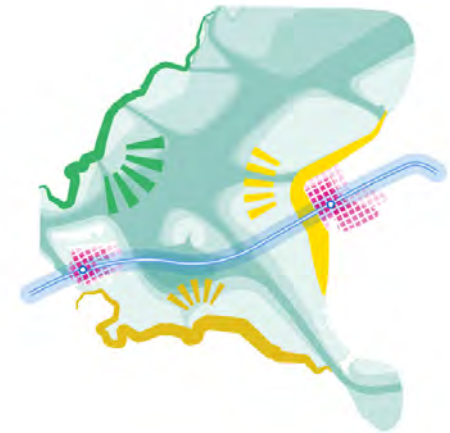
Landgoed van initiatieven

Almere Pampus

Stedelijk wonen en werken aan een metropolitane baai

Baai van de MRA

Natuurlijk waterpark van wereldklasse

Eerste gebied:

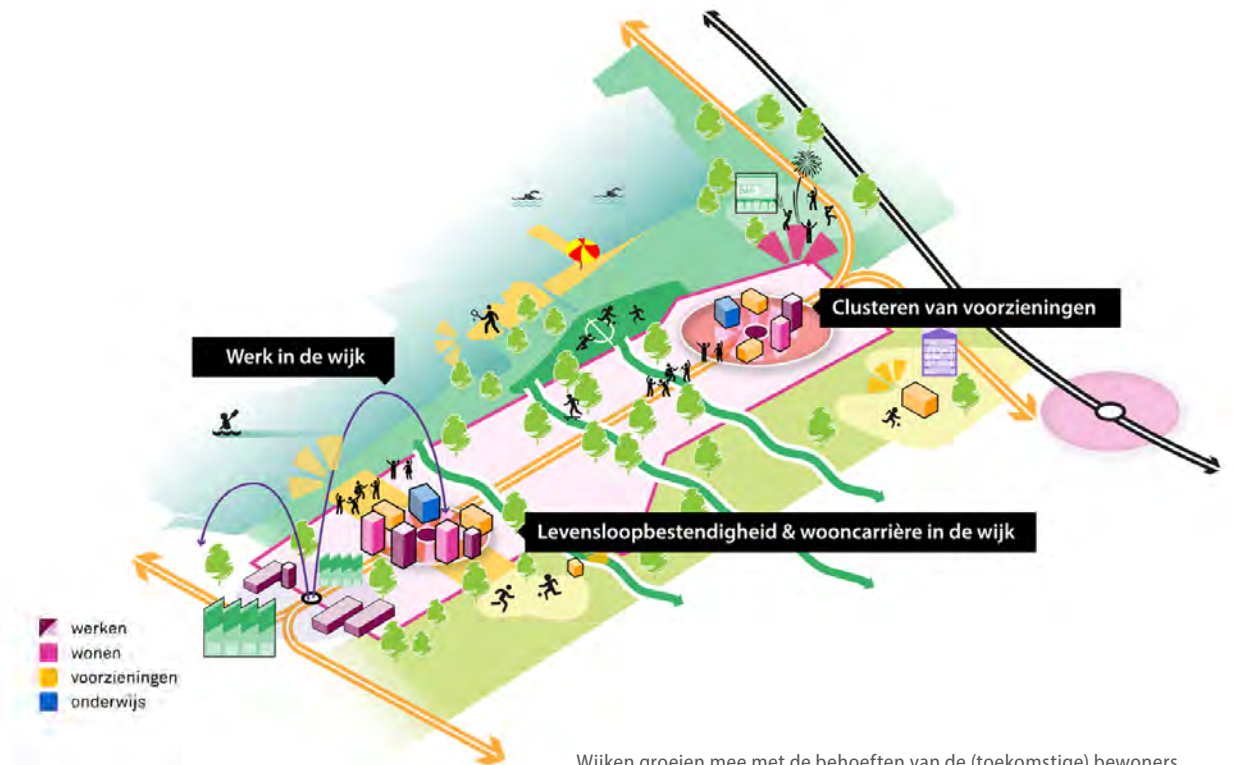
Stad die er al is

Meegroeien met bewoners

In de stad die er al is zullen de ontwikkelingen, zoals beschreven in de zes pijlers, in volle omvang zichtbaar worden. Van het inspelen op nieuwe woonwensen van huidige inwoners tot het scheppen van een beter ondernemersklimaat. Van het werken aan een meer veerkrachtige samenleving tot een uitstekende bereikbaarheid en het groen onder handbereik. De stappen die worden gezet worden voelbaar en tastbaar voor iedereen die nu al in de stad woont, werkt

en recreëert. Naast het afbouwen van nieuwbouwgebieden zoals Almere Poort en Almere Hout, de centrumontwikkeling en de komst van grote voorzieningen, betekent dat vooral het koesteren van de inwoners en de kwaliteiten die de stad rijk is. Maar ook bestaande kwetsbaarheden worden onderkend en weggenomen. Dat betekent ruime aandacht voor de behoeften van de Almeerder en het op peil houden van de suburbane woonkwaliteit in de bestaande wijken.

Wijken groeien mee met de behoeften van de (toekomstige) bewoners

STERK & VEERKRACHTIG ALMERE

Forse opgave

- Verduurzaming woningvoorraad
- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie
- Maatwerk per wijk

Informeel

- Ruimte voor ontmoeting en interactie
- Informele economie

Meegroeien met bewoners

- Transformatie woningvoorraad
- Op peil houden voorzieningen

Ladder

- Sociaaleconomische stijging
- Ruimte voor (informele) economie
- Gezondheidsbevordering
- Onderwijs
- Samenwerking overheid, bewoners, partners en ondernemers

STERK EN VEERKRACHTIG

ALMERE

- Stedelijk & Centraal Almere
- Stad: Wonen rond Centraal
- Poort nabij het Strand
- Groen, suburbaan Buiten
- Gastvrij, dorps Haven
- Landelijk Hout & Noorderplassen
- Stadsdeelcentra

De stad groeit mee met de behoeften van de bewoners

Met aandacht

Een stad en haar inwoners vormen een dynamisch en veranderlijk geheel. Behoeften van bewoners veranderen in de loop van de tijd. Ook bestaande wijken zijn geen statische onderdelen van een stad. Wijken en voorzieningen die er al zijn moeten meegroeien met de tijdgeest en met de wensen en ontwikkeling van de bewoners. Dat vergt aandacht en specifieke investeringen die daarop inspelen. Een aanpak die voortbouwt op de huidige en toekomstige potentie en behoeften van de bevolking en ook inspeelt op de fysieke staat van de wijk en de ontwikkelmogelijkheden daarin. Een aanpak die dit verbindt met de beheeropgaven, de versterking van de economie, de duurzaamheidsopgave en de energietransitie. Een aanpak die begint en eindigt bij de Almeerder.

Forse opgave

Zeker voor een snel gegroeide New Town als Almere komt dit neer op forse opgave. Veel wijken zijn immers kort na elkaar gebouwd en bereiken daarmee vrijwel gelijktijdig een fase waarin onderhoud en/of vernieuwing noodzakelijk wordt. Er is, met name, een stevige impuls nodig voor de wijken die gebouwd zijn vanaf de jaren 70 tot en met de jaren 90. Niet alleen op het vlak van openbare ruimte of van de gebouwen zelf. Ook de voorzieningen in de wijk voldoen niet in alle gevallen meer aan de behoeften.

De kwalitatieve en kwantitatieve wijzigingen op woongebied komen deels voort uit een vergrijzende bevolking met andere woonbehoeften en deels uit aangepaste ideeën over woonvormen en sociale cohesie. Ook in de stad die er al is worden daarom nieuwe woonvormen aangeboden. Dat zal niet in alle gevallen bestaan uit nieuwbouw, vaak zal het ook de transformatie van bestaande

woningen betekenen. Woningen die door de veranderde, algemene ideeën over wonen en/of de specifieke wensen van de bewoners in hun oorspronkelijke vorm niet meer voldoen. Door woningen aan te passen, of bijvoorbeeld wonen met zorg aan te bieden, kunnen veel bewoners in hun vertrouwde wijk en woonomgeving blijven wonen.

Voorzieningen en wensen

Op het gebied van voorzieningen is het ook zaak dat die in deze wijken op peil blijven of worden gebracht. In sommige wijken gaat het erom te anticiperen op de behoefte van de vergrijzende bevolking. Andere wijken hebben juist behoefte aan levendige en aantrekkelijke ontmoetingsplekken om tegemoet te komen aan wensen van (jonge) bewoners en ondernemers. Op deze plekken is een impuls in de combinatie van onderwijs- en sportvoorzieningen, zorgvoorzieningen, ontmoeting en winkels denkbaar.

Het komt in het algemeen neer op het voortdurend inspelen op van wensen van bewoners en ondernemers. Door de aandachtigheid en ruimte voor vernieuwing kunnen deze wijken gewild en eigentijds blijven of weer worden; ook naar de toekomst toe. Het belangrijkste argument voor de veranderingen en ingrepen in deze wijken is om ze blijvend dienstbaar te laten zijn voor de bewoners en hun algemene welbevinden. Daarbij geldt dat ook in deze delen van de stad rekening gehouden wordt met de actuele criteria op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaamheid en de energieneutrale ambities van de stad als geheel.

Aanpak per wijk

Voor het verder ontwikkelen van de wijken wordt daarom ingezet op maatwerk per wijk. Een goede afstemming van sociale, economische en fysieke wensenlijsten; een werkwijze met aandacht voor- en met bewoners én een commitment om voor een langere periode samen te werken. De kern van deze aanpak is om ervoor te zorgen dat Almeerders, in goed onderhouden wijken wonen en, wanneer mogelijk, een stap op de sociale ladder kunnen maken.

De aanpak kan vorm krijgen door, bijvoorbeeld, onderwijsondersteuning; vernieuwing van de armoedeaanpak; vernieuwing van het welzijnsbeleid; een actieve gezondheidsbevordering voor zowel jonge als oude inwoners; ruimte voor informele werklocaties én het stimuleren en actief ondersteunen van initiatieven.

Bij dit alles is het belangrijk dat er goed zicht is op welke vragen en/of problemen er zijn. Wat leeft er onder Almeerders? Welke kansen en opgaven zijn er in een wijk? Hoe kunnen collectieve opgaven ter versterking van de stad en de samenleving bij elkaar worden gebracht? Door dit nauwgezet te volgen en te signaleren kan afgewogen maatwerk worden geformuleerd én uitgevoerd worden dat dicht op de alledaagse woon-, werk- en leefomgeving staat. Dit vraagt eveneens om een hecht en gericht samenspel tussen overheid, bewoners, lokale partners en het bedrijfsleven.

Ruimte voor ontmoeting, wijk economie en lokale initiatieven in de wijken

Tweede gebied:

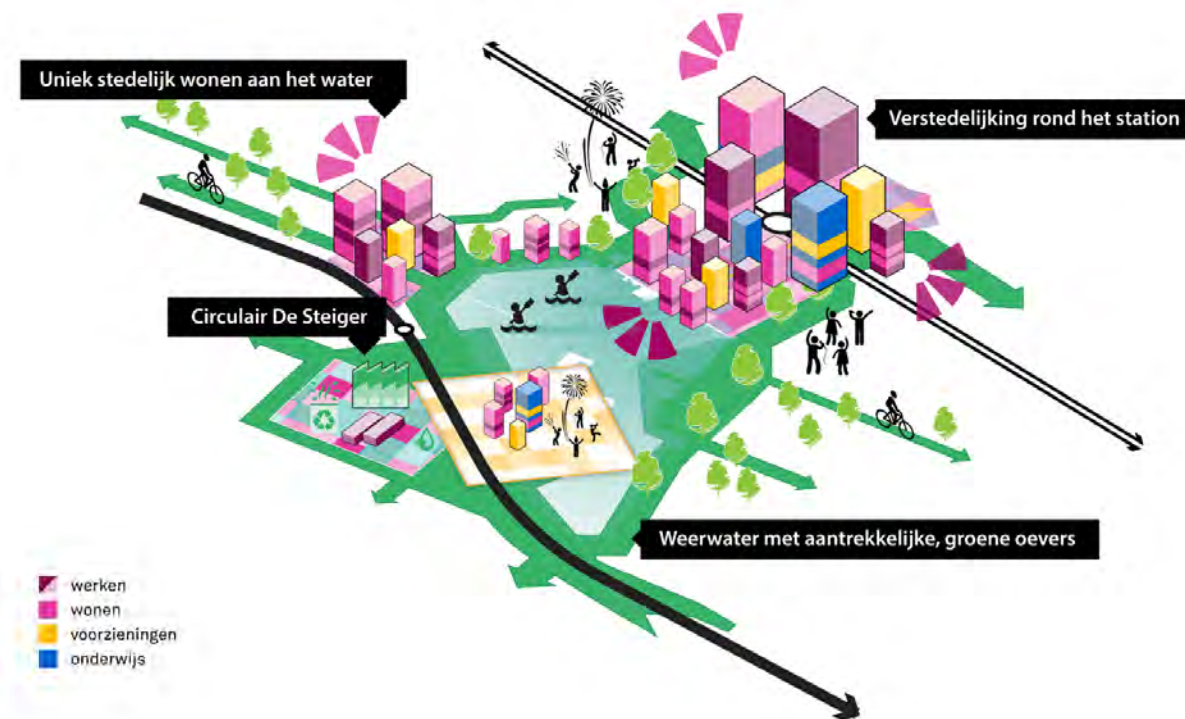
Centraal Almere

Modern hoogstedelijk leven in het groen

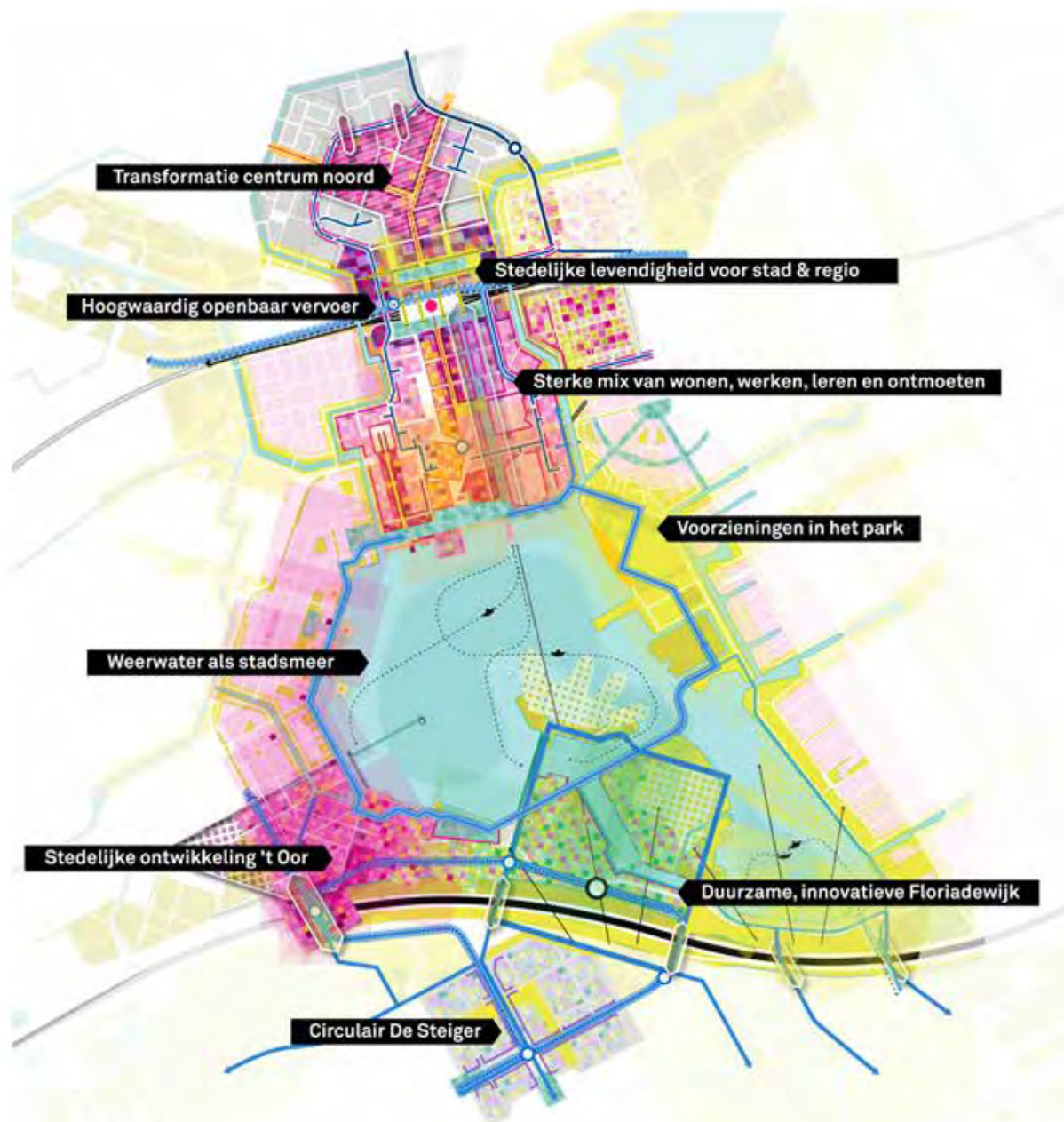

Centraal Almere zal in 2050 een duurzaam en kwalitatief hoogwaardig centrumgebied zijn dat uitstekend verbonden is met de regio dankzij het spoor, de IJmeerverbinding en de ligging nabij de A6. Het is het onbetwiste economische, sociale en culturele centrum van de stad. Er is hier dan ook sprake van intensief ruimtegebruik met een concentratie en mix van wonen, werken, diverse stedelijke en culturele voorzieningen. In het gebied zijn voorzieningen veelal geclusterd en goed zichtbaar aanwezig. De IJmeerverbinding is gerealiseerd en het NS-station Almere Centrum is daarop aangepast.

Naast het hoogwaardig karakter van het stationsgebied en het winkelgebied kent ook het overige stedelijk gebied een hoge verblijfskwaliteit die bijdraagt aan de leefbaarheid. De openbare ruimte is hoogwaardig ingericht en wordt gekleurd door veel groen en de verbinding met het water. Het faciliteren van ontmoetingen staat hierbij voorop. Voor voetgangers en fietsers is in het centrum en rond het Weerwater veel ruimte beschikbaar. Het 'Rondje Weerwater' zorgt hier voor de onderlinge verbinding van de verschillende gebieden en plekken.

Stedelijke ontwikkelingen in Centraal met het Weerwater als centrale, verbindende kwaliteit

VOLDOENDE WONINGEN & GEVARIEERDE WOONOMGEVINGEN

- Centrumstedelijk milieu met functies
- Winkelcluster in centrumstedelijk gebied
- Gemixt woon/werkmilieu
- Buitenstedelijk milieu
- Groenstedelijk milieu
- Innovatie/experimenteer gebied

GOED ONDERNEMERSKLIMAAT MET VOORZIENINGEN

- Gemengd zakendistrict
- Gemixt woon/werkmilieu
- Innovatie/experimenteer gebied
- Functies & voorzieningen
- Werk in de wijk
- Stadsstraten met plint

STERKE EN VEERKRACHTIGE SAMENLEVING

- Maatwerk/ wijkaanpak
- Ontmoeten en bewegen
- Werkgelegenheid in de wijk
- Meegroeien woningvoorraad
- Functies, onderwijs & culturele voorzieningen

HOOGWAARDIGE LANDSCHAPPEN MET ALLURE

- Bewegvriendelijke openbare ruimte
- Hoogwaardig ingerichte groenblauwe structuur
- Bos
- Water

UITSTEKENDE BEREIKBAARHEID

- Almere CS
- Mobiliteits HUB
- Halte IJmeerverbinding
- Stadsstraten met plint
- Vrijliggende busbaan
- IJmeerverbinding
- Geïntegreerde busbaan
- Rondje weerwater

KLIMAATBESTENDIG, CIRCULAIR EN ENERGIENEUTRAAL

- Stadslandbouw
- Klimaatadaptieve groene ruimte
- Klimaatadaptief stedelijk gebied
- Circulair werkgebied
- Floriadewijk

Weerwater belangrijk

Het gebied ontleent zijn uitstraling in belangrijke mate aan dat aangrenzende Weerwater. De aanwezigheid van het Weerwater is een unieke kwaliteit van Almere en het centrum. De ruimte van deze centrale plas vormt een mooie balans met de groene oevers en het verdichte centrummilieu, waaronder unieke woongebieden. Het gebied rond het Weerwater vormt zo een aaneenschakeling van verschillende sferen.

Aan de zuidoever van het Weerwater heeft het expogebied van de Floriade 2022 zich dan intussen ontwikkeld tot een duurzaam en kwalitatief hoogwaardig, stedelijk gebied waar ruimte is voor wonen, werken, sporten en recreëren. Het gebied is zeer aantrekkelijk voor zowel bewoners uit de stad als uit de regio. Er zijn woningen gerealiseerd voor diverse doelgroepen waardoor, in combinatie met andere stedelijke voorzieningen, een veelzijdig en dynamisch stedelijk gebied is ontstaan. Door de groei van het onderwijs en de mogelijkheden voor studenten om in het centrum te wonen, profileert de stad zich hier als onderwijs- en studentenstad.

Centraal Almere heeft inwoners en bezoekers veel te bieden: een sterke mix van wonen, werken, leren en elkaar ontmoeten en recreëren in een unieke en kwalitatief hoogwaardige setting. De samenkomst van functies brengt veel verschillende groepen van bewoners en gebruikers bijeen op allerlei momenten van de dag. Hierdoor ontstaat een veelzijdig, levendig en dynamisch gebied. Het is de plek bij uitstek waar je modern en hoogstedelijk kan leven in het groen.

Cruciale rol

De ontwikkeling van Centraal Almere zal in de periode van 2020 tot 2030 een cruciale rol spelen in de versterking van de economie en het onderwijs, alsook bij de woningbouwopgave. Er komen in deze periode tenminste 7.200 extra woningen bij die ruimte bieden aan een grote diversiteit aan bewoners en leefstijlen. Een aantal dat mogelijk op kan lopen tot 15.000 extra woningen.

Het is ook één van de meest kansrijke gebieden voor economische groei binnen Almere. Juist dankzij de mix van wonen, werken en voorzieningen én de goede bereikbaarheid vormt Centraal Almere een interactiemilieu met steeds meer regionale aantrekkingskracht. Om dit te stimuleren zullen voorzieningen met een regionale/nationale uitstraling dan ook in dit gebied gesitueerd worden. Bijvoorbeeld als het gaat om het hoger onderwijs en culturele instellingen, zoals een museum, maar ook broedplaatsen en andere culturele bedrijvigheid.

Een forse inzet op het versterken van het verblijfsklimaat en de groei van het centrummilieu gaan hier hand in hand met het verstevigen van de identiteit van Almere. Hier komen groen, vernieuwende architectuur, experimenten en duurzaamheid samen en vormen gezamenlijk een bron van inspiratie voor zowel andere delen van Almere als steden elders.

Ontwikkelstrategie

Centraal Almere heeft prioriteit in de ontwikkeling van wonen, bedrijvigheid en stedelijke voorzieningen, zoals horeca en detailhandel en culturele voorzieningen. In een zorgvuldige uitgewerkte ontwikkelstrategie groeit Centraal Almere van binnen naar buiten. Beginnend rond het station, verloopt de ontwikkeling via de binnenstad naar de zuidzijde van het Weerwater. Verschillende woon-, -werk en culturele functies krijgen zo geleidelijk aan een plek langs het Weerwater. De oevers hebben steeds meer te bieden voor de bewoners en bezoekers van de stad.

Wanneer de binnenstad en de stationsomgeving de grenzen van hun ontwikkeling naderen, kunnen rondom het openbaar vervoersknooppunt 't Oor eveneens aanvullende stedelijke ontwikkelingen plaatsvinden. Mits daar voldoende behoefte en programmatisch invulling voor bestaat.

Niet alleen in het centrale deel van het gebied zal veel veranderen. Ook aan de randen van Centraal Almere zullen verschillende transformaties plaatsvinden. Zo zal bedrijventerrein De Steiger zich doorontwikkelen als regionale knoop voor circulaire economie. Bedrijventerrein Markerkant zou zich, na groei van de binnenstad, op termijn kunnen transformeren tot een rand van het centrum waar wonen een veel prominentere rol heeft.

Derde gebied:

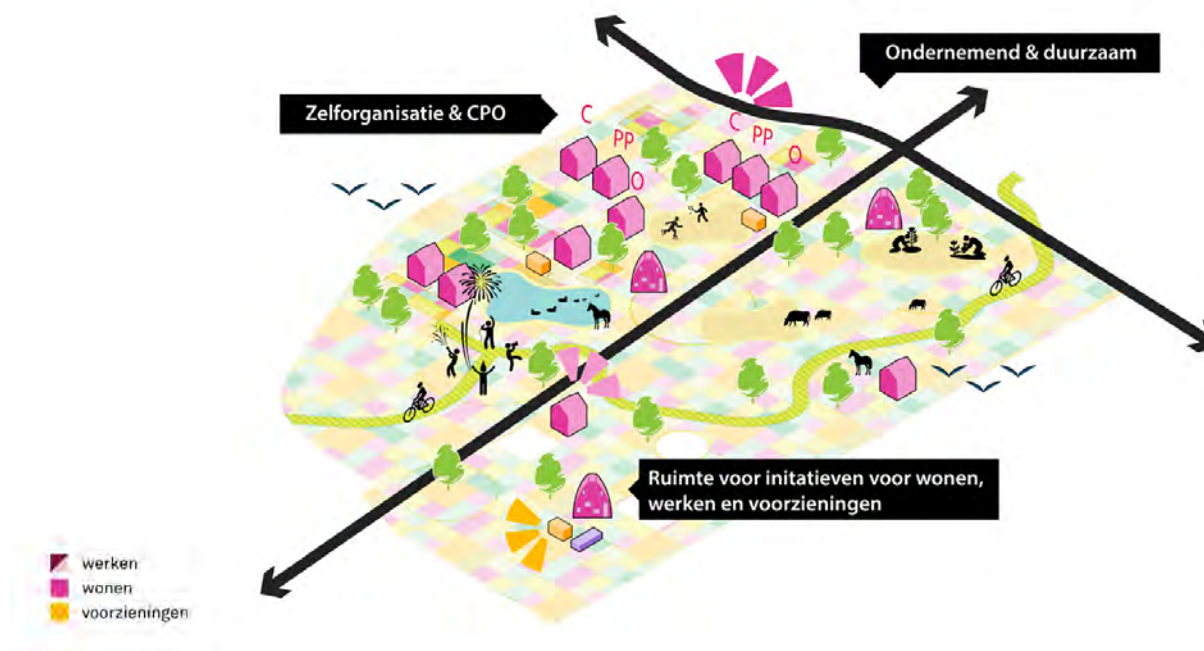
Oosterwold

Landgoed van initiatieven

Oosterwold fungeert als landelijke tegenhanger van de meer stedelijke ontwikkeling die aan de westkant van Almere plaatsvindt. Het biedt ruimte aan circa 15.000 woningen op grondgebied van Almere (circa 5.000 woningen) en Zeewolde (circa 10.000 woningen). Het is in 2050 een groen en gevarieerd gebied dat zich - op basis van

het water, groen en de stadslandbouw - per kavel heeft ontwikkeld. Het vormt een natuurlijke schakel tussen de stad en het platteland. Slingerend door Oosterwold zorgt de ontwikkeling van de Eemvallei voor een groot aaneengesloten natuurgebied van ongeveer 20 kilometer lengte.

Oosterwold als landelijke tegenhanger van de stedelijke ontwikkelingen in Centraal Almere en Almere Pampus.

In dit omvangrijke gebied zijn ook het vervoer en de infrastructuur meegegroeid met de voortgaande ontwikkeling en initiatieven.

De groei van Oosterwold is aanleiding geweest om de openbaar vervoervoorzieningen te intensiveren, zoals die tussen Zeewolde en Almere. Daarbij zijn nieuwe knooppunten ontstaan met overstap-punten tussen verschillende soorten vervoer. De reservering van de Stichtse Lijn biedt onverminderd mogelijkheden voor de eventuele realisatie van hoogwaardig openbaar vervoer tussen Almere en de Utrechtse regio.

Door de groene en ruime opzet en het landschappelijke karakter speelt Oosterwold een natuurlijke rol in het vastleggen van CO2 en verkoeling van het gebied. Naast lokale voedselproductie zijn het opwekken van eigen energie, duurzame bouw en recycling hier nu vanzelfsprekendheden. Er zijn in 2050 ook nog steeds nieuwe kansen voor innovatie, kennisontwikkeling en samenwerkingen in het verbinden van ketens van voedselproductie, energieproductie en organisch afval.

Vrijheid voor ideeën

Oosterwold blijft naar de toekomst toe het meest landelijke en groene stadsdeel waar initiatieven van bewoners en ondernemers leidend zijn. Hier wordt maximaal ruimte en vrijheid geboden aan de wensen en creativiteit van burgers en ondernemers. In Oosterwold blijven zij letterlijk zelf aan zet. Hierbij groeit geleidelijk het ondernemerschap met bedrijvigheid en voorzieningen, gekoppeld aan stadslandbouw, duurzaam bouwen, zelfvoorzienend en circulair functioneren. Dat levert woon- en leefomgevingen op die zijn toegesneden op tal van situaties en samenstellingen van huishoudens, groepen, combinaties van wonen, werken, zorg en voorzieningen.

De vrijheid die Oosterwold kenmerkt geeft bewoners bij uitstek de kans een eigen gemeenschap en initiatieven te ontwikkelen die van toegevoegde waarde zijn voor het gebied zelf en voor de stad. Een rijkdom aan initiatieven wordt ontplooid door ondernemende mensen, (culturele) activiteiten, voorzieningen en samenwerkingsverbanden groeien uit. De filosofie en aard van deze vorm van gebiedsontwikkeling legt een belangrijke basis voor een veerkrachtige samenleving. Maar deze wijze van ontwikkelen draagt ook bij aan het versterken van de economische ontwikkeling door de verbinding met de (groene) onderwijsinstellingen en ondernemers in de stad.

Voorbeeldfunctie

Oosterwold groeit uit de fase van experimenteren. Het zal in toenemende mate gaan gelden als een voorbeeld voor de mogelijkheden die de nieuwe Omgevingswet biedt. Naast de blijvende ruimte voor initiatieven zal er ook ruimte voor andere innovaties en actuele opgaven zijn. De initiatiefnemer (bewoner) vraagt en krijgt hier een hoge mate van eigen verantwoordelijkheid en vrijheid. Het gebied blijft zich daarmee dan ook onderscheiden van plaatsen waar andere vormen van particulier opdrachtgeverschap een plek vinden. Het blijft een uniek woon- werk- en leefmilieu, zowel binnen Almere als binnen Nederland.

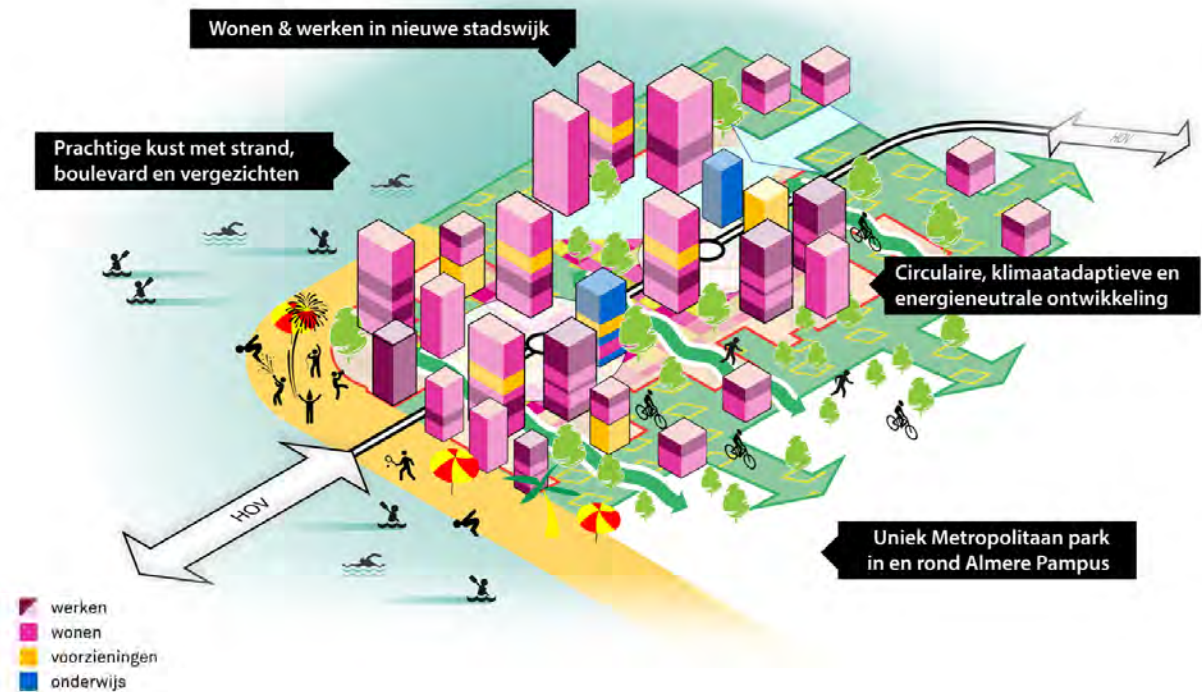

De rijkdom aan initiatieven als positieve voorbode voor de verdere ontwikkeling van Oosterwold (tot 15.000 woningen)

Vierde gebied:

Almere Pampus

Stedelijk wonen en werken
aan een metropolitane baai

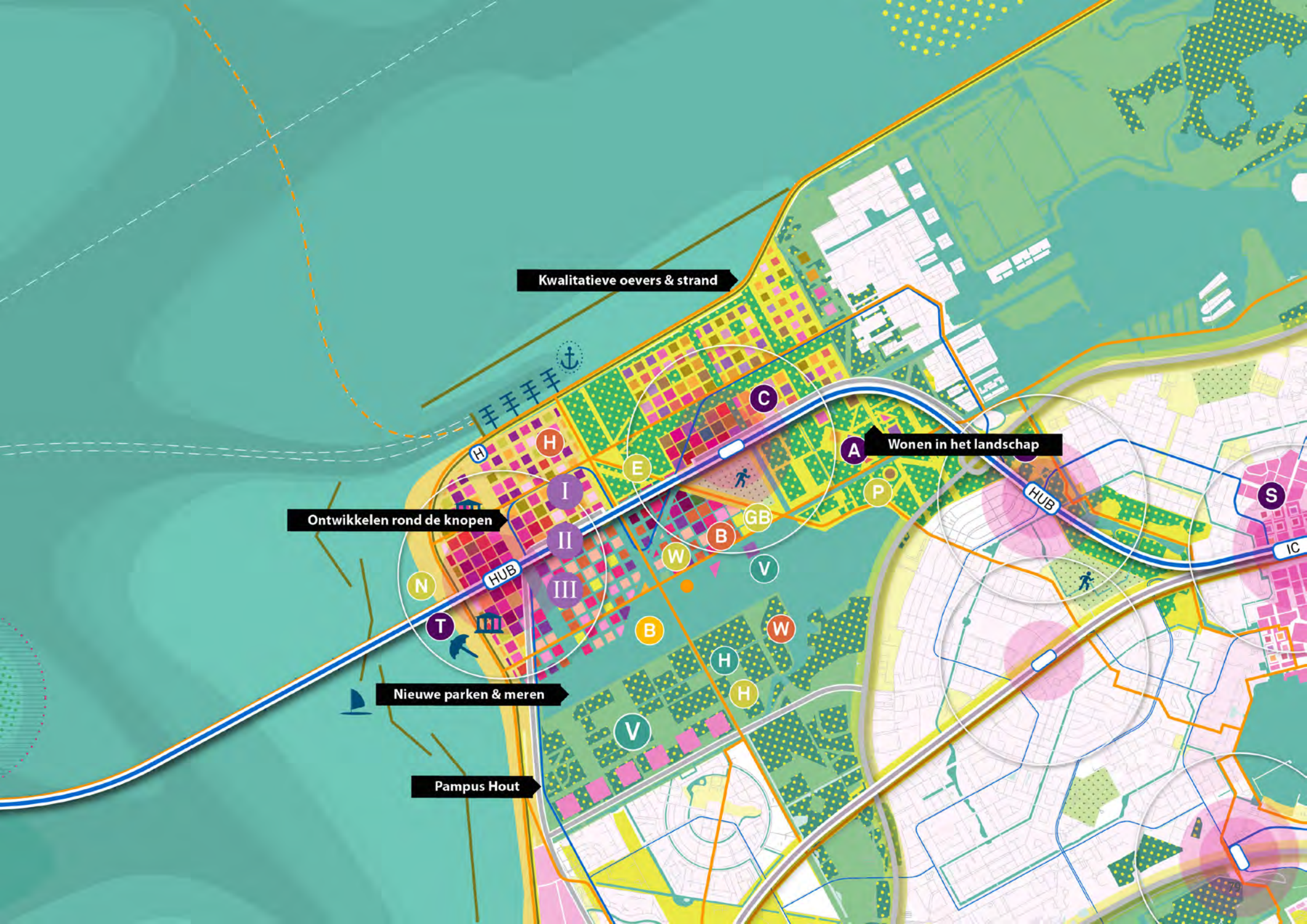
De nieuwe stadswijk Almere Pampus met een intensieve menging van wonen, werken, groen en kust

Amsterdam en Almere groeien beiden naar het IJmeer toe door de ontwikkeling van, respectievelijk, Amsterdam IJburg 2 en Almere Pampus. De baai van het IJmeer krijgt daardoor een centrale rol in de directe woon- en leefomgeving van tienduizenden mensen. Door de ontwikkeling van Almere Pampus wordt het voor veel inwoners uit Almere en de regio mogelijk om te wonen en te werken op één van de mooiste en zeer centraal gelegen plekken in de regio. Het gebied ligt aan het water en dankzij de IJmeerverbinding en een aantal metrohaltes in dit nieuwe stadsdeel is het bijzonder goed verbonden met zowel Almere Centraal als Amsterdam.

Uitsnede Almere Pampus uit Voorbeeldperspectief Baai van de MRA

(bron: Naar een Ontwikkelstrategie Amsterdam Bay Area)

Voor legenda zie pagina 84 (Baai van de MRA)

Kwalitatieve oevers & strand

Wonen in het landschap

Ontwikkelen rond de knopen

Nieuwe parken & meren

Pampus Hout

Stedelijk met Almeerse kwaliteit

Met de realisatie van 25.000 tot 35.000 woningen in Almere Pampus wordt een substantiële bijdrage geleverd aan het oplossen van het woningtekort in Almere en de regio. De kust biedt ruimte en aanleiding voor hoogstedelijk wonen en -werken - mogelijk deels buitendijks. Rondom de knooppunten van openbaar vervoer zal een centrum-stedelijk milieu ontstaan met een menging van verschillende functies. Daarbuiten, richting Noorderplassen en de randen, ontstaan delen met lagere dichtheden van wonen en werken. De landschappelijke kwaliteit van Almere, die zo gewaardeerd wordt door haar inwoners, komt ook weer terug in dit stadsdeel. Daarnaast wordt de lat hoog gelegd op het vlak van duurzame gebiedsontwikkeling die klimaatadaptief, energieleverend en waar mogelijk zelfvoorzienend is. Natuurinclusief bouwen is een leidend principe. Almere Pampus sluit zo enerzijds aan bij de groene kwaliteiten van Almere en is anderzijds een stedelijk stadsdeel op de lijn Amsterdam Zuid - IJburg - Almere Pampus en Almere Centrum.

Compleet en inclusief

Naast het woningprogramma wordt er ook werkgelegenheid met een flink aantal banen aan het gebied toegevoegd. De hogere bebouwingsdichtheden en de goede ontsluiting via een IJmeerverbinding geven extra aanleiding tot een meer stuwende economie, naast banen die voortkomen uit bevolkingsvolgende voorzieningen. Pampus ontwikkelt zich hierdoor als economische motor van Almere met kansrijke clusters, aanvullend op andere gebieden in Almere en Amsterdam. Meer werkgelegenheid in het gebied zelf draagt bij aan de nagestreefde ontwikkeling van een evenwichtige en veerkrachtige stad. Een betere balans en spreiding van werkgelegenheid draagt eveneens bij aan een meer evenwichtige pendel tussen Almere, Amsterdam en Haarlemmermeer. Bij de ontwikkeling van Almere Pampus zijn het scheppen van condities om te komen tot een veerkrachtige sterke en diverse samenleving leidend. Met ruimte voor voorzieningen en ontmoeting, het kunnen leren en ontplooien én het stimuleren van initiatieven en samenwerking. Almere Pampus biedt ruimte voor zelforganisatie en zelfbouw van woningen, voorzieningen en ondernemingen van individuen en groepen.

Bereikbaarheid

Voor de groei van Almere na 2030 is de IJmeerverbinding een randvoorwaarde. Dankzij deze verbinding ligt Almere Pampus zeer gunstig aan deze openbaar vervoerverbinding tussen Amsterdam Zuid en Almere Centrum. Met de realisatie van een aantal metrohaltes van de IJmeerverbinding wordt het stadsdeel bijzonder goed ontsloten met openbaar vervoer. Daarnaast wordt Almere Pampus ingericht voor andere vormen van verplaatsen en bewegen. Tevens is de autobereikbaarheid van het stadsdeel ook goed.

Verrijking

De lange kust, dijk en haven vormen een groot goed van Almere Pampus en markeren de rand van het stadsdeel. Naast prachtige vergezichten over het water biedt het tal van recreatieve mogelijkheden in verbinding met de omliggende natuur en met Almere Poort en de Noorderplassen. De waardevolle bossen van Pampushout zijn onlosmakelijk verbonden met Almere Pampus en verbinden binnendijks stad en natuur. Ruimte voor waterberging, nieuw groen en het duurzaam natuur inclusief bouwen maken Almere Pampus, naast stedelijk, ook groen en divers. Door tijdig te investeren in noodzakelijke en slimme boven- en ondergrondse systemen voor energie, water, bodem, voedsel en afval kan Almere Pampus zeer duurzaam, toekomst- en klimaatbestendig worden. Almere Pampus voegt met onderscheidende kwaliteiten een nieuw en laatste stadsdeel toe aan Almere dat betekenisvol is voor de stad als geheel. Het is in vorm, schaal en uitstraling een aanvulling en een verrijking op de eveneens ingezette, verdere ontwikkeling van de stadsdelen en wijken in Almere en de groei en verdere ontplooiing van Centraal Almere.

10:20

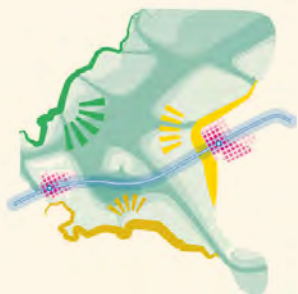
PAMPUSHOUT

WERKCAFE PAMPUS

Vijfde gebied:

Baai van de MRA

Natuurlijk waterpark van wereldklasse

De Baai van de MRA, het waterpark IJmeer, is in 2050 hét blauwe hart van de Metropoolregio Amsterdam. De betekenis voor Almere en de regio neemt nog steeds toe. Het IJmeer is onderdeel van het gebied Markermeer-IJmeer dat één van Europa's grootste en kwalitatief belangrijkste aaneengesloten wetlands van Nederland is. Nederland levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit van natte natuur in Europa. Samen met Nationaal Park Nieuw Land en het IJsselmeergebied vormt dit gebied bovendien een cruciaal onderdeel van de natte ecologische structuur van Nederland. Het IJmeer is een kwalitatief hoogwaardig water- en natuurrijk landschap in het hart van de metropoolregio. De ecologie van het IJmeer wordt steeds verder verbeterd zodat de waterkwaliteit en de biodiversiteit toenemen. In aanvulling op de eerste fase Marker Wadden zijn de Oostvaardersoeveren gerealiseerd, ecologische vooroevers bij de Oostvaardersplassen en Lepelaersplassen. Zo ontstaat zowel een aantrekkelijk merengebied als een toekomstbestendig ecologisch systeem met een robuuste en veerkrachtige natuur. Met het versterken van de Noord Hollandse Markermeerkust is ook de kust verzacht met landwaterovergangen en in Amsterdam is een natuureiland met glooiende oevers gebouwd.

Verbindende factor

Door de ontwikkelingen en de verstedelijking rond dit gebied wordt het IJmeer een baai in een zich sterk ontwikkelende metropool. Voor Almere en de regio biedt het unieke mogelijkheden voor het toevoegen van onderscheidend wonen en werken aan de kust en het open water in Almere Pampus. De Baai van de MRA biedt volop kansen om mooie plekken aan de oevers ervan meer betekenis te geven; met elk een eigen kwaliteit. Rust en prachtige vergezichten op de dijk aan de Noord Hollandse kant, de haven van Muiden,

het brede strand bij Almere; maar ook de stedelijkheid van IJburg, Almere Duin en Almere Pampus. Het IJmeer krijgt een toenemende betekenis in het functioneel en landschappelijk verbinden van deze verschillende gebieden die zich rondom deze baai manifesteren. De IJmeerverbinding speelt daar een rol in met een goede vorm en inpassing welke rekening houdt met erfgoedwaarden.

Ecologische kwaliteiten

Er wordt in de Baai van de MRA ingezet op het versterken van de recreatieve-, ecologische- en landschappelijke kwaliteiten. Het gebied krijgt kwalitatief hoogwaardige kustzones met veel diversiteit. De sferen variëren van natuurlijk, kleinschalig en geleidelijk aan de kant van Het Gooi, tot groots en weids in Flevoland. Aan de Amsterdamse zijde en de Almeerse kust zet het contrast tussen stad en water de toon. De baai ontwikkelt zich zo tot een bijzonder gebied met grote ecologische waterkwaliteit, landschappelijke, culturele en recreatieve kwaliteiten én zelfs ruimte voor nieuwe eilanden, riffen, wetlands en vooroevers. Ter hoogte van Pampus wordt ingezet op het realiseren van ecologisch waardevolle eilanden. Het gebied omarmt de geschiedenis en cultuurhistorische kwaliteiten met de Stelling van Amsterdam en de oude en nieuwe Hollandse waterlinie, met forteiland Pampus als zichtbaar cultureel erfgoed.

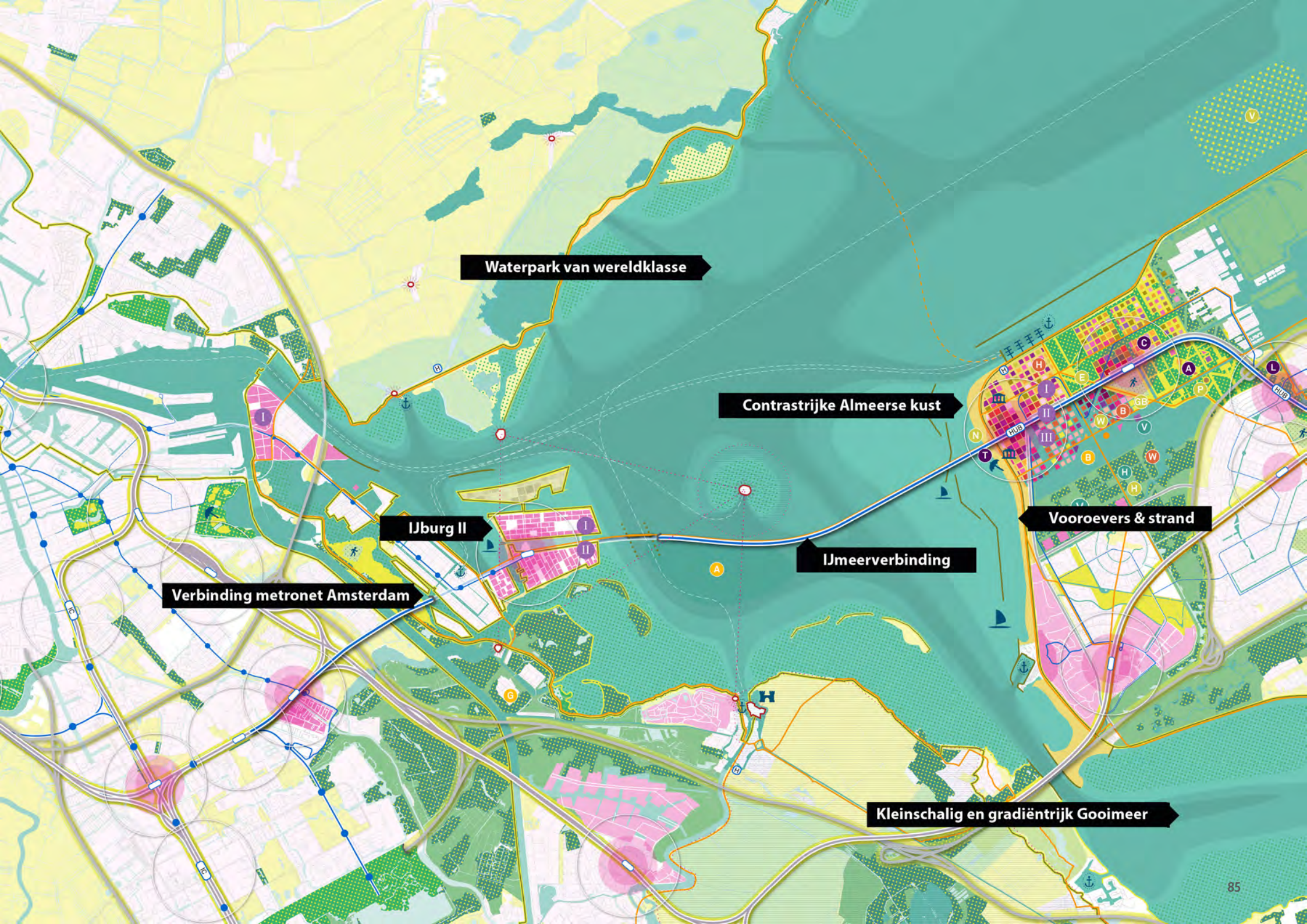
Mogelijkheden voor de regio

De Baai van de MRA krijgt een grotere ecologische en recreatieve betekenis voor Almere door het verbinden van de binnendijkse parken, wateren en stadsbossen aan de kust en het IJmeer. Vanuit de nieuwe stedelijke gebieden ontstaat meer recreatief gebruik. Het belang van een aantrekkelijk groot waterrijk landschap in een stedelijke regio wordt zo groter. Het biedt mogelijkheden voor (recreatieve) voorzieningen en ondernemerschap verbonden aan de recreatieve en landschappelijke kwaliteiten van het gebied. Er liggen in de Baai van de MRA tenslotte ook nog volop kansen en ruimte voor het toepassen van innovaties op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire ontwikkelingen; elk verbonden aan de ontwikkeling van het waterpark, voorzieningen, kusten en infrastructuur. De metropolitane baai van het IJmeer is daarmee in veel opzichten een veelbelovend, veelzijdig en, qua ligging en mogelijkheden, zeer kansrijk voor zowel Almere als de regio.

Legenda	
Fysiek - landschappelijk	Bestaande bebouwing
	Nieuwbouw
	Hoge dichtheid
	Lage dichtheid
	Open landschap
	Bos
	Strand
	Duin
	Vernatting droogmakerij
	Vernatting veenweide
	Water verschillende dieptes
	Waterplanten
	Rietland
	IJmeerlijn bovengronds
	IJmeerlijn ondergronds
	HOV Buslijn
	Treinspoor
	Metrospoor
	Snelweg / ringweg Almere
	Hoofdontsluitingsweg
	Hoofd fietsroute
	Fiets / voet veerverbinding
	Haven
	Kite-, windsurf, catamaran
	Kennisc. / onderwijscampus
	Cultuur / leisure
Economie	I Volgende economie
	II Stuwende economie
	III Sturende economie
	I ICT Tech
Energie	L Stedelijke logistiek
	C Circulair en duurzaamheid
	S Start-ups en scale-ups
	T Tourisme & Recreatie
Energie	A Agrofood
	D Datacenters
	A Aquathermie
	B Bodemthermie
Energie	G Geothermie
	S Synthetisch gas
Klimaatadaptief	H Hoogteverschil
	K Kustlijn versterken
	B Bouwen op water
	W Wetlands
Natuurinclusief	P Productiebos
	E Ecologisch stadspark
	W Waterrijk
	V Vooroevers
Circulair	N Natuurrecreatie op stranden
	H Handhaven bestaande bos
	GE Groen-blauw raamwerk
	S Stadslandbouw
Circulair	V Voedselbos
	H Smarthoods
	C Circ. reg. voedselmetabolisme

Voorbeeldperspectief Baai van de MRA

(bron: Naar een Ontwikkelstrategie Amsterdam Bay Area)

Waterpark van wereldklasse

Contrastrijke Almeerse kust

IJburg II

Verbinding metronet Amsterdam

IJmeerverbinding

Vooroevers & strand

Kleinschalig en gradiëntrijk Gooimeer

Almere stad met toekomst overzichtskaart

- Hoogstedelijk tot centrumstedelijk
- Centrumstedelijk
- Centrumstedelijk tot buitenstedelijk
- Buitenstedelijk
- Groenstedelijk
- Landschappelijk
- Experimenteergebied
- Glastuinbouw
- Circulaire werkgebieden
- Stedelijk groen
- Verbindende parken
- Stedelijk groene landschap
- Grote landschapsstructuren
- Water
- Kwalitatieve stranden
- Stedelijk & Centraal Almere
- Stad: Wonen rond Centraal
- Poort nabij het Strand
- Groen, suburbaan Buiten
- Gastvrij, dorps Haven
- Landelijk Hout
- Stadsdeelcentra
- Buurtcentra
- Stadsknopen
- Knooppunten
- Optie: Halte IJmeerverbinding
- Centrumring
- Vrijliggende busbaan
- IJmeerverbinding
- Autoweg
- Reservering Stichtselijn

Voldoende woningen en gevarieerde woonomgevingen

Sterke en veerkrachtige samenleving

Hoogwaardige landschappen met allure

Goed ondernemersklimaat met voorzieningen

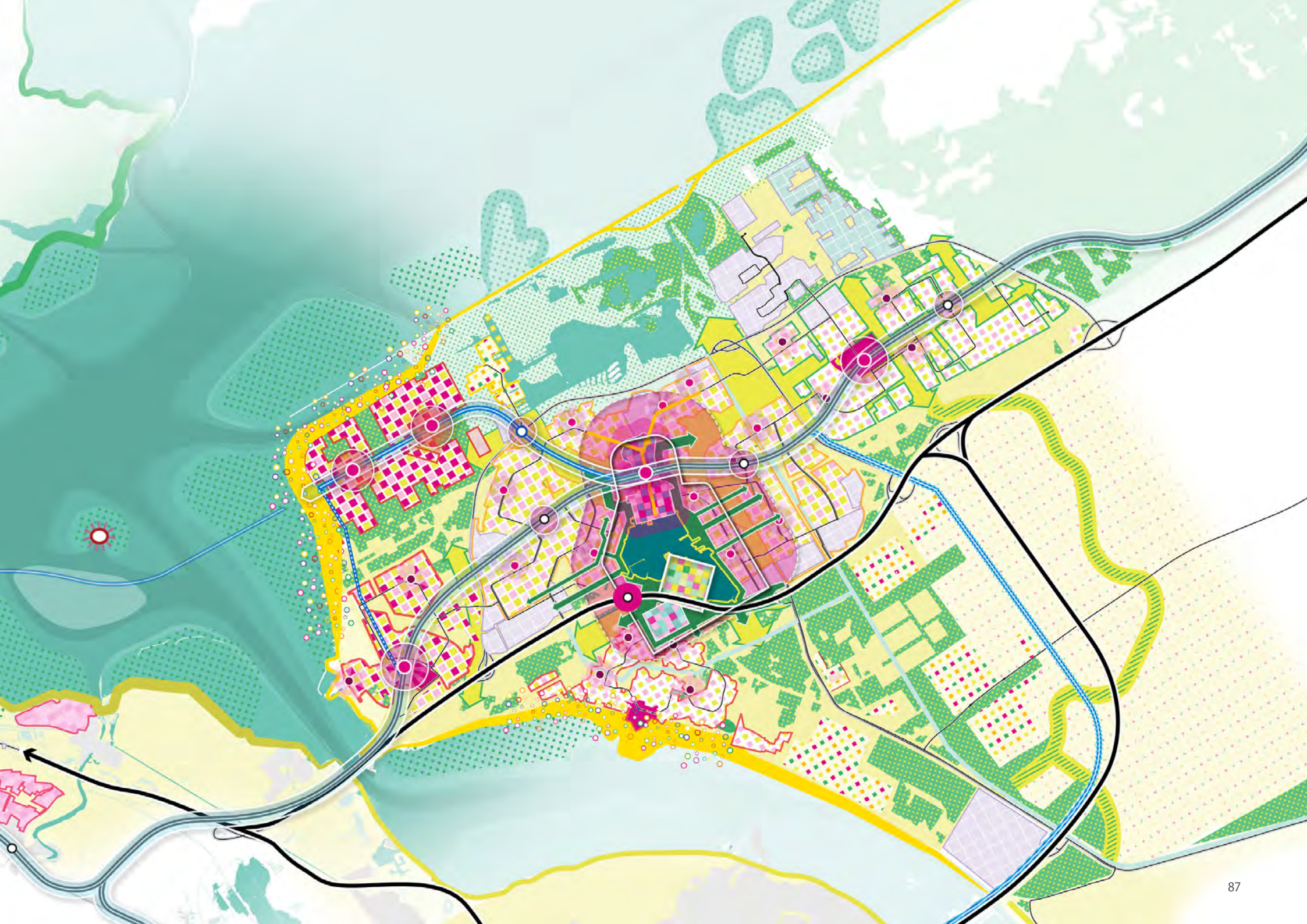

Uitstekende bereikbaarheid

Klimaatbestendig, energieneutraal en circulair

5 ONTWIKKELING IN PERSPECTIEF

Almere is onderdeel van de Oostflank van de MRA. Almere is strategisch gelegen ten opzichte van MRA, Regio Utrecht en Regio Zwolle (ZWL)

“Er wordt nu voldoende gewoond in Almere. Verbreed de stad daarom. Geef mensen ruimte om zelf te ondernemen en zo de stad te laten groeien. Hier zou Almere echt vol op moeten inzetten. Geef kleinschalige projecten een podium op zichtbare plekken, durf als gemeente dingen los te laten en ga voor de lange termijn. Zo komt een omgeving tot stand die progressieve mensen aantrekt en waarin verandering en pionieren mogelijk blijven.”

(Citaat uit Post uit de Stad)

Belang sterke Metropoolregio Amsterdam

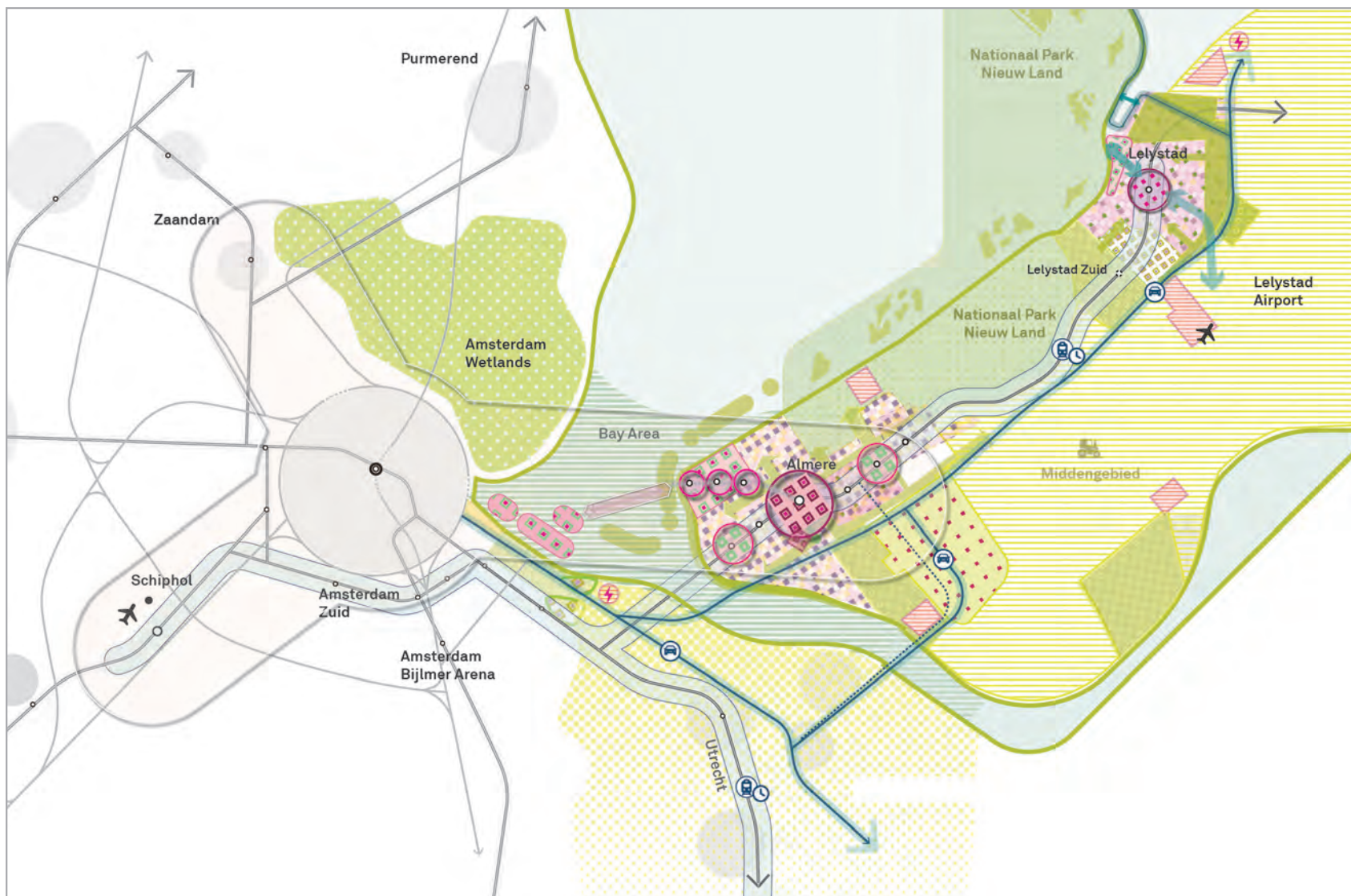
De Metropoolregio Amsterdam (MRA) heeft als ambitie om een metropool van wereldklasse te zijn en te blijven. De afgelopen jaren is het besef van het belang van intensieve samenwerking voor de ontwikkeling van een sterke regio sterk toegenomen. Het samenwerkingsverband van de provincies Noord-Holland en Flevoland, 32 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam geeft daar vorm aan.

Oostflank

Binnen het gebied van de metropoolregio zijn rondom Amsterdam meerdere flanken te onderscheiden die een verschillend karakter hebben. Zo kent de oostflank grote, waardevolle landschappen die een bijzondere kwaliteit hebben en van betekenis zijn voor de hele regio. De landbouwgronden van de polder, de grote wateren van het Markermeer en IJmeer, de Markerwadden en Oostvaardersplassen, de bos- en natuurgebieden op het oude land en de randmeren in dit deel van de metropool zijn eveneens van grote klasse.

De oostflank is daarbij niet strikt geografisch afgebakend. Het is grofweg het gebied rondom de verstedelijkingsas Amsterdam-Oost – Almere – Lelystad, inclusief de baai van de MRA: de Amsterdam Bay Area.

Binnen de Metropoolregio Amsterdam hebben de steden rond Amsterdam altijd een bijzondere relatie tot de kernstad Amsterdam en tot elkaar gehad. Elke stad is zelfstandig, maar de steden zijn onderling ook afhankelijk van elkaar. Het vinden van een balans in deze positionering en wisselwerking is een voortdurende uitdaging. Dat geldt ook voor de steden in de oostflank. Zowel de regio als geheel, als Amsterdam en Almere in het bijzonder, hebben er belang bij dat Almere zich kwalitatief verder ontwikkelt. Dat betekent, onder andere, een sterker aanbod van cultuur, onderwijs en recreatie. Ook een krachtiger economisch profiel en veel meer werkgelegenheid zijn belangrijke aandachtspunten. De stad moet sociaal sterk en veerkrachtig zijn en kansen bieden voor de talenten van haar inwoners. Deze ontwikkeling maakt de stad ‘completer’, maar draagt ook bij aan een sterkere regio.

Almere als onderdeel van de Oostflank van de MRA; een onlosmakelijk deel van de polycentrische regio. Dit perspectief 'Almere, stad met toekomst' sluit naadloos aan op 'Perspectief Oostflank MRA' (kaart uit 'Perspectief Oostflank MRA')

Waarom een actueel perspectief?

De afgelopen jaren hebben het Rijk, de provincie Flevoland, de gemeente Almere en de gemeente Amsterdam dan ook intensief samengewerkt aan een bloeiende en groeiende regio aan de oostflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De nagestreefde doelen en samenwerking kregen vorm vanuit het 'Rijk-regioprogramma Amsterdam-Almere-Markermeer' (RRAAM, 2013). De ambities werden verankerd in de 'Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer' (2013).

In deze rijksstructuurvisie staan de opgaven van de regio op het vlak van ecologie, bereikbaarheid en verstedelijking goed omschreven. Ook zijn destijds afspraken gemaakt onder welke condities Almere kan groeien. Deze uitgangspunten en doelstellingen vormden het beleidskader bij het werken aan stad en regio. Vanuit 'RRAAM' vonden miljardeninvesteringen hun weg naar de verbetering en uitbreiding van spoor- en wegeninfrastructuur (Rijksweg A6) en werden de Marker Wadden aangelegd. Ook de instelling van het programma 'Almere 2.0' en het Fonds Verstedelijking Almere komen voort uit dit beleid.

Sinds de het vaststellen van de rijksstructuurvisie is inmiddels bijna tien jaar verstreken. In die periode zijn veel zaken veranderd die invloed hebben op een Almeerse visie op en handelen in de leefomgeving. Als gevolg van deze ontwikkelingen moet het beleid aangepast en geactualiseerd worden. De vanuit 'RRAAM' ingezette route dient op bepaalde punten en details dus bijgesteld te worden.

Om de gemaakte afspraken van 'RRAAM' te actualiseren zijn de gemeenten Amsterdam en Almere, de provincie Flevoland en het Rijk in 2019 een gezamenlijk proces gestart onder de noemer van het 'Handelingsperspectief'. Een proces om de nieuwe omstandigheden en inzichten te verwerken in een actuele en aangescherpte lange termijnvisie en strategie. De ambities, uitgangspunten en de drievoudige opgave vanuit van 'RRAAM' bleven leidend: verstedelijking, bereikbaarheid en ecologie. Maar deze hebben een update gekregen om de komende jaren verdere interventies te sturen en keuzes mee te kunnen maken. In het kader van dit 'Handelingsperspectief' is het lange termijnperspectief geactualiseerd op twee schaalniveaus: het regionale 'Perspectief Oostflank MRA', en het 'Almere, stad met toekomst'.

Samenhang

Het regionale 'Perspectief Oostflank MRA', het document 'Almere, stad met toekomst' en het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)) worden in nauwe afstemming met elkaar gemaakt. De documenten liggen in het verlengde van elkaar en passen binnen de overkoepelende 'Verstedelijkingsstrategie van de Metropoolregio Amsterdam'.

Het MIRT-onderzoek 'ABA' is onderdeel van het programma 'Samen Bouwen aan Bereikbaarheid' (SBaB) waarin alle MIRT-projecten op het vlak van bereikbaarheid in de Metropoolregio Amsterdam zijn ondergebracht. In het MIRT-onderzoek 'ABA' wordt gewerkt aan een integrale ontwikkelstrategie voor het gebied van Amsterdam IJburg/Sluisbuurt, Markermeer en IJmeer en Almere tot 2050. In het MIRT-onderzoek zijn verschillende varianten in verstedelijking en bereikbaarheids-oplossingen onderzocht voor Almere en Almere Pampus in het bijzonder. Het einderesultaat van het MIRT-Onderzoek wordt verwacht in 2021.

Dit onderzoek en traject zijn erop gericht om tot afspraken te komen over de regionale bereikbaarheid, de natuur en ecologie. Het ABA-traject richt zich met name op technisch onderzoek naar aantallen (woningen, arbeidsplaatsen, et cetera) en de fasering. In het document 'Almere, stad met toekomst' is ook de kwalitatieve vertaling gemaakt.

Naast bovengenoemde samenhang is 'Almere, stad met toekomst' ook stevig gestoeld op de 'Omgevingsvisie Almere' uit 2017 en de 'Almere Principles' uit 2009. Tevens is voortgebouwd op de meest actuele beleidskaders van de gemeente Almere.

Nieuwe inzichten

Het huidige document is dus stevig ingebed in de regionale kaders en gestoeld op de tien jaar geleden ingezette koers. De actualisatie leidt echter ook tot een aantal duidelijke verschillen tussen de visie en kansrijke ontwikkelingslijnen in dit document en die geformuleerd zijn in de 'Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer' (2013). Het is van belang om deze verschillen te benoemen en herkennen.

- Allereerst krijgen opgaven in bestaande wijken nu meer aandacht en urgentie. Dat geldt ook voor het onderwijs dat nu in de volle breedte als cruciaal thema steviger is neergezet.
- Er gaat veel meer aandacht uit naar de behoeften van de bestaande inwoners van Almere. Waar voorheen vooral werd ingezet op het meer divers maken van de Almeerse samenleving.
- Op economisch gebied waren de ambities in 2013 fors aangezet. Nu ligt er meer urgentie en nadruk op de uitvoering vanwege achterblijvende resultaten. In de genoemde clusters (zie: 'Tweede pijler: Goed ondernemersklimaat met voorzieningen') is meer sprake van accentverschillen.
- Op het gebied van woningbouw zijn er onverminderd meer woningen nodig. Maar nu blijkt dat er, in vergelijking met 2013, de komende dertig jaar veel meer woningen in de regio nodig zijn dan eerder gedacht (woningvraag). Het mogelijke woningbouwprogramma in Almere kan ook groter worden (woningaanbod).
- Centraal Almere stond ten tijde van de rijksstructuurvisie al wel als ontwikkellocatie op de kaart, zij het vrij beperkt. De huidige visie gaat voor dit gebied nadrukkelijk uit van een grote vergroenings- en verdichtingsopgave met duizenden extra woningen, werkgelegenheid en voorzieningen. Ook is de verdichting rondom bestaande en nieuwe openbaar vervoerknooppunten niet eerder benoemd op de wijze waarop dat in deze visie is gebeurd.
- In het verleden werd de IJmeerverbinding vooral als ontsluiting van Almere Pampus gezien. Inmiddels is duidelijk dat het een cruciale schakel is in het spoorstelsel van Nederland omdat het de mogelijkheid biedt capaciteit op het hoofdspoor vrij te spelen.
- Tenslotte is de betekenis van het landschap breder geworden nu het ook een belangrijke functie krijgt voor de klimaatadaptatie. In het verlengde daarvan zijn energietransitie en de circulaire economie nieuwe thema's die in 2013 nog niet benoemd werden.

Onderzoek en dialoog

Voor het actualiseren van 'Perspectief Oostflank MRA. Klaar voor de toekomst' is voorbereidend onderzoek gedaan. Daarbij werd ook gekeken naar gewijzigde omstandigheden ten opzichte van het staande beleid en naar kwesties die vragen om actualisatie en aanscherping. De bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in het document 'Op weg naar een Handelingsperspectief Oostflank MRA 2020-2030. Resultaat verkenningen, fase 1' dat gereed is gekomen in 2019. Hieruit is ook geput bij de totstandkoming van het document 'Almere, stad met toekomst'.

'Almere, stad met toekomst' is ook ontstaan uit en vormgegeven in een dialoog met de raad en de stad. De quotes die in dit document zijn opgenomen zijn opgetekend tijdens verschillende momenten die plaatsvonden in de aanloop naar dit document. Het betrof zowel live- als online-bijeenkomsten, variërend van verschillende stads-gesprekken, thematafels als 'Post uit de stad'. Bij al deze gelegenheden deelden bewoners en specialisten in bepaalde vakgebieden hun ideeën, meningen en verwachtingen over het huidige én het toekomstige Almere.

Vervolg

Het realiseren van deze perspectieven vergt inzet van een groot aantal partijen. Daarom is in 2013 afgesproken hier langdurig op samen te werken en in te investeren door de samenwerkende overheden. 'Almere, stad met toekomst' is een volgende stap in deze samenwerking. Om deze visie om te zetten in daden maken het Rijk, de provincie Flevoland en de gemeenten Almere en Amsterdam onderling nadere afspraken over de uitvoering. Daarbij wordt de ambitie voor 2050 voor de komende jaren preciezer gemaakt. Dit door, naast afspraken over een ontwikkelpad, ook meer specifieke afspraken te maken op de geformuleerde opgaven. Zo kan het bereiken van het 'Perspectief Oostflank MRA' en 'Almere, stad met toekomst' ook echt naderbij gebracht worden.

Samenvattend

Het document 'Almere, stad met toekomst' schetst een kwalitatief beeld van de toekomst van Almere. Hierin worden de ontwikkelingslijnen van Almere gedurende de komende dertig jaar nader toegelicht. Veel aspecten en elementen die Almere nu tekenen worden voortgezet, versterkt of als springplank naar nieuwe opgaven gebruikt. De gedachte- en visievorming van een toekomstig Almere in 2050 is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met aanpalende trajecten zoals de 'MRA Verstedelijkingsstrategie' en het programma 'Samen Bouwen aan Bereikbaarheid'. Het biedt daarmee een uitstekende basis om met de samenwerkende overheden tot nieuwe afspraken te komen voor de realisatie van 'Almere, stad met toekomst'.

Bronnenmateriaal

- Gemeente Almere, *Almere Principles*, Almere (2008)
- Concept Structuurvisie Almere 2.0, Almere (Juni 2009)
- Ministerie infrastructuur en milieu: RRAAM Rijksstructuurvisie Amsterdam - Almere – Markermeer. Den Haag (November 2013)
- Kwetsbare middenklasse? Sociale positie, strategieën van rondkomen en vooruitkomen en betrokkenheid van de lagere middenklasse in Almere, Arnold Reijndorp en Stefan Metaal, INTI, Almere (2013)
- Omgevingsvisie Almere. Structuurvisie Almere conform Wro, Almere (2017)
- Op weg naar een Handelingsperspectief Oostflank MRA 2020-2030. Resultaat verkenningen, fase 1, uitgangspunten, leidraden en opdrachten, fase 2, Almere (2019)
- Beer, Saskia, Post uit de Stad, rapport deel 1, Almere (2020)
- Perspectief Oostflank MRA. Klaar voor de Toekomst, Almere (2020)
- Naar een ontwikkelstrategie voor Amsterdam Bay Area, Onderzoek geeft kaders voor verdere uitwerking, Almere (2020)
- Sociale schaa sprong. Verder bouwen aan de Almeerse samenleving. Eindrapportage van de werkplaats 'De toekomstbestendige stad', Almere (2020)
- Monitor Brede Welvaart & de Sustainable Development Goals 2020, CBS, Den Haag (2020)
- Centraal Almere, modern hoogstedelijk leven in het groen. Centraal Almere op weg naar 2050. Eindrapportage van de werkplaats Centraal Almere, Almere (2020)
- Oosterwold, het meest landelijke en groene stadsdeel van de Oostflank. Eindrapportage van de werkplaats 'Oosterwold', Almere (2020)
- Metropool van wereldklasse met menselijke maat. De ontwikkeling van een duurzame meerkernige metropoolregio die sociaal en economisch sterk is. Verstedelijkingsconcept Metropoolregio Amsterdam 2030/2050 - versie I. Amsterdam (2021)
- Beer, Saskia, Hoe willen wij later, rapport deel 2, Almere (2021)

Documenten gepubliceerd voor publicatie voor 1 december 2020 voldoen niet aan de wettelijke toegankelijkheidseisen. De meeste documenten zijn opvraagbaar als PDF via info@almere.nl onder vermelding van 'Publicaties Almere 2.0'

Colofon

Het Handelingsperspectief is een wenkend perspectief, een aanvulling op de ambities van RRAAM en Almere 2.0 in de vorm van een actuele visie. Het bestaat uit meerdere onderdelen met een eigen scope en reikwijdte: 'Perspectief Oostflank MRA', 'Almere, stad met toekomst' en een uitvoeringsagenda. Het Handelingsperspectief is opgesteld in opdracht van de gemeente Almere, provincie Flevoland, ministerie van EZK en LNV, ministerie van BZK, Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Amsterdam.

Stuurgroep Handelingsperspectief

Anneloes van Boxtel (Rijksvastgoedbedrijf)
Maarten van Poelgeest (AEF)
Philippe Spapens (provincie Flevoland)
Martijn Rengelink (gemeente Almere)
Rini Goos (Ministerie EZK en LNV)
Erik Pasveer (gemeente Amsterdam)
Regina Oosting (Ministerie BZK)
Boris Buffing (Almere 2.0)

Projectgroep

Wouter den Dekker (Rijksvastgoedbedrijf)
Dennis Menting (provincie Flevoland)
David Kooistra (provincie Flevoland)
Harry Zondag (gemeente Almere)
Marieke de Vries (Ministerie BZK)
Ruben van den Berg (gemeente Amsterdam)
Ivonne de Nood (Almere 2.0)
Marie-José Deckers (Almere 2.0)
Ellen van Heest (Almere 2.0)
Karen Heijne (Almere 2.0)

Kernteam Handelingsperspectief

Ivonne de Nood (Almere 2.0)
Ad de Bont (Urhahn Stedenbouw & strategie)
Georgia Ion (Urhahn Stedenbouw & strategie)
Mirte van der Vliet (Almere 2.0)
Karen Heijne (Almere 2.0)
Marie-José Deckers (Almere 2.0)
Kevin van Engelshoven (Almere 2.0)
Dylhan Groenendijk (Almere 2.0)
Steffie Bes (Almere 2.0)
Caroline Spanjer (Almere 2.0)
Ellen van Heest (Almere 2.0)
Harry Zondag (gemeente Almere)
Renze Borkent (gemeente Almere)
Ad Otte (provincie Flevoland)
Bas van der Velden (Almere 2.0)
Saskia Beer (Post uit de stad)
Maaïke Osieck (Post uit de stad)

Klankbordgroep

Maarten van Poelgeest (Almere 2.0)
Andy van den Dobbelsteen (TU Delft)
Paul Gerretsen (Vereniging DeltaMetropool)
Henri de Groot (Vrije Universiteit Amsterdam)
Farid Tabarki (Studio Zeitgeist)
Esther Geuting (Stec groep)

Met input vanuit de werkplaatsen Toekomstbestendige Stad, Baai (i.s.m. MIRT-onderzoek Amsterdam Bay Area), Almere Centraal en Oosterwold, lokale en regionale stakeholders en inwoners van Almere.

Met inhoudelijke bijdrage van:

Anja de Graaff (gemeente Almere)
Anne Kets (gemeente Almere)
Anne Marie van Osch (gemeente Almere)
Annerieke Veldkamp (provincie Flevoland)
Anton Smets (provincie Flevoland)
Araf Ahmadali (gemeente Amsterdam)
Arthur Bouvy (Economic Board Almere)
Astrid Sanson (Gemeente Rotterdam)
Barry Rijnbeek (provincie Flevoland)
Bart van der Heijden (gemeente Amsterdam)
Bart Boon (Ministerie BZK)
Bart Groen (gemeente Amsterdam)
Bart Nijst (gemeente Almere)
Bert Oldewarris (gemeente Zeewolde)
Boukje Elgersma (gemeente Almere)
Bram Ronnes (gemeente Almere)
Carin Ogier (Almere 2.0)
Carina van Dijk (provincie Flevoland)
Christiaan Sleurink (gemeente Almere)
Claudia Laumans (gemeente Almere)
Daniël de Wit (provincie Flevoland)
Danny Louwerse (gemeente Almere)
Debbie Siemon (gemeente Almere)
Derk Jan Somsen (gemeente Almere)
Dick Everwijn (gemeente Lelystad)
Ellen Perik (gemeente Rotterdam)
Ellen van Poorten (gemeente Almere)
Elsbeth Rademaker (provincie Flevoland)
Erica Haffmans (gemeente Almere)
Erik van Hoogstraten (provincie Utrecht)
Errik Buursink (gemeente Amsterdam)
Erwin Lindeijer (gemeente Almere)
Esther Agricola (gemeente Amsterdam)
Esther van Garderen (gemeente Almere)
Femke Schaafsma (gemeente Almere)
Fokko Kuik (gemeente Amsterdam)
Frank Kramer (gemeente Almere)

Frank van der Lustgraaf (gemeente Amsterdam)
Frea Haker (gemeente Almere)
Freek Rebel (gemeente Almere)
Geert Kloppenburg (Strategisch Adviseur
Bereikbaarheid)
Gerard Roemers (Metabolic)
Gerda Dekker (provincie Flevoland)
Gert-Jan van de Bovenkamp (gemeente Almere)
Guido Wallagh (Almere 2.0)
Guido Hooiveld (gemeente Almere)
Guido Vermeer (gemeente Lelystad)
Harmen Otto Smedes (gemeente Almere)
Harold Lek (VINU)
Helen van Duin (gemeente Almere)
Henriette Muller (provincie Flevoland)
Herald van Heerde (provincie Flevoland)
Hester Kersten (gemeente Almere)
Hillebrand Koning (provincie Flevoland)
Hinne Paul Krolis (gemeente Almere)
Ineke Beukers (provincie Flevoland)
Ivan Nio (NIO Stedelijk Onderzoek & Advies)
Jacko van der Meulen (gemeente Almere)
Jacqueline Tellinga (gemeente Almere)
Jacques Vink (Ruimtelab)
Jan de Jong (Ministerie EZK en LNV)
Jan Vogel (gemeente Almere)
Jan Dirk Hoekstra (H+N+S)
Jan Eelco Jansma (Wageningen Universiteit)
Janica Kleiman (gemeente Almere)
Janine van den Bos (provincie Flevoland)
Janneke Greveling (gemeente Zwolle)
Jeffrey Wassink (gemeente Almere)
Jeroen van Haaren (Erasmus Centre UTP)
Jeroen Lubbers (gemeente Almere)
Jessica Tjon Atsoi (Urhahn Stedenbouw & strategie)
Jikke Balkema (Waterschap Zuiderzeeland)
Jo van der Veen (gemeente Almere)
John Wieland (gemeente Almere)

Jolanda Ebbelaar (gemeente Almere)
Joost Gottmer (provincie Flevoland)
Joost Hagens (Bureau Buiten)
Joost van den Hoek (Inbo)
Jordy van Slooten (regio Gooi- en Vechtstreek)
Jorrit Vervoordeldonk (Metabolic)
Jorn Pet (gemeente Lelystad)
Jos Gadet (gemeente Amsterdam)
Judith Lekkerkerker (gemeente Almere)
Juliette Kollaard-Venstra (gemeente Almere)
Kasper Spaan (Waternet)
Kees Dignum (gemeente Amsterdam)
Khadija Imaalitane (gemeente Almere)
Kim Derks (gemeente Almere)
Klaas Dijkhuis (gemeente Almere)
Klaas Jan Wardenaar (Smartland)
Koen de Boer (gemeente Amsterdam)
Koos van Zanen (gemeente Amsterdam)
Leanne Broekman (gemeente Almere)
Leon Emmen (Smartland)
Levi Salet (Rijksvastgoedbedrijf)
Lex Brans (gemeente Amsterdam)
Lianne Hulsebosch (gemeente Amsterdam)
Liesl Vivier (gemeente Almere)
Linda Rijnboutt (gemeente Almere)
Lucas Veeger (gemeente Almere)
Maaïke Kriele (gemeente Almere)
Maarten Hulstijn (gemeente Almere)
Maarten Lankester (Urhahn Stedenbouw & strategie)
Maarten Nip (gemeente Almere)
Maarten van 't Eind (gemeente Almere)
Maartje Bekkers (gemeente Almere)
Marc Stanescu (gemeente Almere)
Marcel Belt (gemeente Leiden)
Marco te Brömmelstroet (Universiteit van Amsterdam)
Margreet Schotman (gemeente Almere)
Margriet van de Velde (gemeente Lelystad)
Marijke Godschalk (gemeente Amsterdam)

Marja van Nieuwkoop (gemeente Amsterdam)
Mark Spetter (provincie Flevoland)
Marloes Westerveld (gemeente Almere)
Marrit van Dijk (gemeente Almere)
Martijn Bos (provincie Noord-Holland)
Martijn Veenstra (gemeente Amsterdam)
Mathijs Tuynman (gemeente Almere)
Matthijs Bouw (One Architecture)
Mattijs Pagie (gemeente Almere)
Maureen van Eijk (gemeente Amsterdam)
Mayte de Vries (gemeente Almere)
Melanie Koning (provincie Flevoland)
Menno van Vliet (gemeente Almere)
Merel Knoppe (gemeente Almere)
Michelle Dalmulder (gemeente Almere)
Michelle Provoost (International New Town Institute)
Milan Oosterling (Urhahn Stedenbouw & strategie)
Miriam Appelman (gemeente Almere)
Miriam van Lierop (gemeente Rotterdam)
Mirjam Boon (gemeente Almere)
Nik Smit (Almere Citymarketing)
Nikkie Gerritsen (gemeente Almere)
Oedsen Boersma (SITE Urban Development)
Paola Huijding (gemeente Almere)
Paul Eradus (gemeente Almere)
Paul van Grieken (gemeente Almere)
Paul van Hoek (gemeente Amsterdam)
Paul Mulder (gemeente Almere)
Paul Wilhelmus (gemeente Almere)
Paul Zondervan (gemeente Almere)
Paula Verhoeven (Almere 2.0)
Peter Post (gemeente Almere)
Pieter Tordoir (Universiteit van Amsterdam)
Peter Slot (gemeente Almere)
Ria van Dijk (gemeente Almere)
Riette Bosch (Rijksvastgoedbedrijf)
Rob Leenen (gemeente Almere)
Robert Heersink (gemeente Almere)

Robert Jan Moorman (gemeente Lelystad)
Roel Wolters (Smartland)
Ronald Akkermans (provincie Flevoland)
Rowena Kuijper (regio Gooi- en Vechtstreek)
Roy Nijboer (provincie Flevoland)
Sander Kinneging (gemeente Almere)
Sander van Voorn (gemeente Almere)
Sanne van der Lelij (gemeente Amsterdam)
Sanz Magali (Smartland)
Sarah Benschop (gemeente Almere)
Saskia Boekstal (gemeente Almere)
Saskia Newrly (Ministerie BZK)
Siemen Tjalsma (gemeente Almere)
Simon Brester (gemeente Almere)
Tamara Streelfand (Metabolic)
Tanya van Huissteden (provincie Flevoland)
Theun Schaaf (Rijkswaterstaat)
Thijs de Wit (gemeente Amsterdam)
Thijs van der Steeg (gemeente Almere)
Tineke Lupi (Almere 2.0)
Ton Bossink (provincie Noord-Holland)
Ton Eggenhuizen (gemeente Almere)
Walter Manshanden (Netherlands Economic
Observatory)
Wendy van Kessel (Urhahn Stedenbouw & strategie)
Werner Brouwer (gemeente Almere)
William Stokman (gemeente Amsterdam)
Wilma Beerda (gemeente Almere)
Wouter Smit (gemeente Almere)

Ruimtelijk ontwerp, kaarten en schema's:

Urhahn Stedenbouw & strategie

Grafisch ontwerp

Toon van Lieshout (CO3)

Tekstredactie

JaapJan Berg (Bergplaats)

Fotografie

Adrienne Norman
Geert van der Wijk
Maarten Feenstra
Martijn Steiner Lovisa
Hans Jan Dürr
Ronald Tilleman
Gerard van Hees
Gebiedsorganisatie Oosterwold
TopShot

De fotoreeks op de eerste pagina's van de hoofdstukken
laat zien hoe Almeerders hun stad gebruiken. De foto bij
hoofdstuk 1 is van Maarten Feenstra, de overige foto's
van deze fotoreeks zijn van Adrienne Norman.
Het copyright van overige foto's berust bij
de gemeente Almere en Urhahn.
Diverse foto's zijn gevonden op internet.
Dit document is niet voor commercieel gebruik.
Mocht er toch bezwaar zijn tegen het gebruik van
een foto, neem dan contact op met de auteurs.

Juni 2021

